

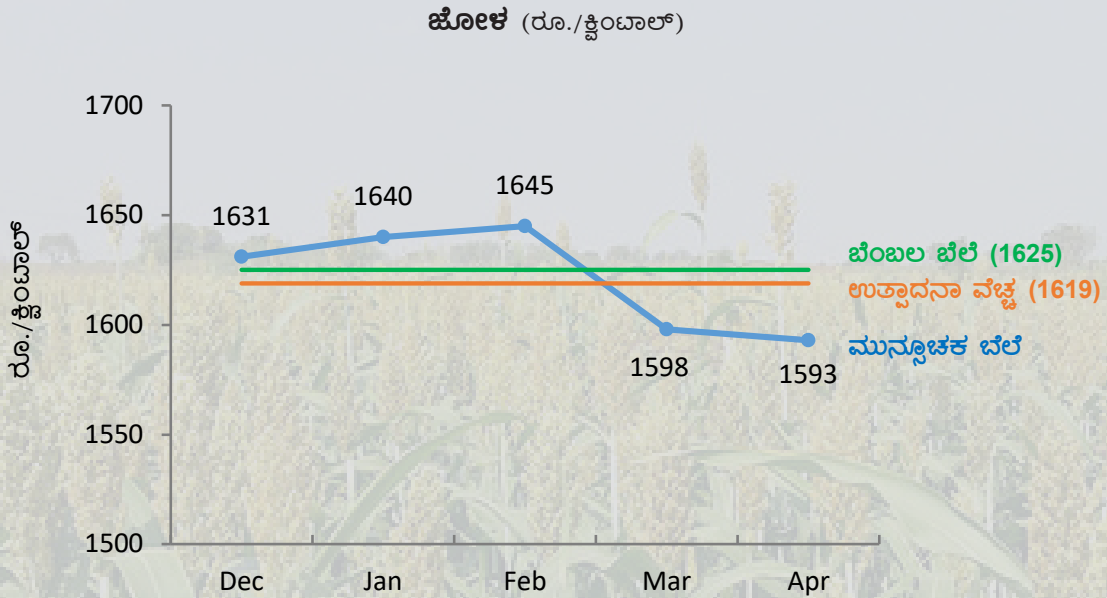

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ
(Karnataka Agriculture Price Commission)

(ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಕೃಷಿ61ಕೃಷಿ2013, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿ: 31/01/2014)

**ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆಗಳ
ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ವರದಿ (Perspective Report)**

**ಹಾಗೂ
ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ (Forecasting)**

ಡಿಸೆಂಬರ್
2016

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಆವರಣ
ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ತಂಡ

1. ಡಾ. ಟಿ. ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶ್ ಕಮ್ಮರಡಿ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2. ಶ್ರೀ. ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ರೈತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ	ಸದಸ್ಯರು
3. ಶ್ರೀ. ಎಂ.ಮಹೇಶ್ವರ್ ರಾವ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ., ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
4. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
5. ಆಯುಕ್ತರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
6. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
7. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
8. ಆಯುಕ್ತರು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಹಕರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
9. ಶ್ರೀ. ಬಿ.ವೈ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
10. ಡಾ. ಕೆ. ವಿ. ಮಹಾಬಲಗಿರಿಭಟ್, ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು (ನಿವೃತ್ತ) ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿ	ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರು
11. ಡಾ. ಎನ್. ವಿ. ಕಮಲಾ, ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು	ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು

ಡಾ. ಕೆ. ಜಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ

ಡಾ. ಕೆ.ಎಸ್. ಜನಾರ್ದನ್

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು

ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷ ವಿ. ತೋರಗಲ್

ಶ್ರೀ. ಗಿರೀಶ್ ಪಿ. ಎನ್.

ಶ್ರೀ. ಮಾಲ ಪಾಟೀಲ್ ವಿಜಯಕುಮಾರ್

ಕು. ಶಿಲ್ಪಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್.

ಕು. ಶ್ರುತಿ ಬಿ.ಎನ್.

ಸಹಾಯಕರು

ಶ್ರೀ. ರವಿಸೂದನ್ (ಪ್ರದಸ)

ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಸಿ. ಪ್ರಸಾದ್ (ಬಿ.ಗಾ.)

ಕು. ನೀರಜಾ ನಾಯಕ್ (ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ)

ಕು. ಲಾವಣ್ಯ ಆರ್. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಸಂದೀಪ್ ಆರ್. (ಸಹಾಯಕರು)

ಶ್ರೀ. ಎನ್.ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಾಂತ್ (ವಾಹನ ಚಾಲಕರು)

ಶ್ರೀ. ಅರಬ್ ಜಾನ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಡಿ. ಜಿ. ಶಂಕರ್ ('ಡಿ' ಗ್ರೂಪ್ ನೌಕರರು)

ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಘಟಕಗಳು

ಕೃ.ವಿ.ವಿ. ಬೆಂಗಳೂರು - ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ಗ್ರೇಸಿ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ತಂಡ

ಕೃ.ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ - ಡಾ. ವಿಲಾಸ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಡಾ. ಎಸ್. ಎಮ್. ಮುಂದಿನಮನಿ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ತಂಡ

ಕೃ.ವಿ.ವಿ. ರಾಯಚೂರು - ಡಾ. ಅಮೃತ ಟಿ. ಜೋಷಿ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ತಂಡ

ತೋ.ವಿ.ವಿ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ - ಡಾ. ಎಮ್.ಜಿ. ಕೆರುಟಗಿ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ತಂಡ

ಕೃ.ಮ.ತೋ.ವಿ.ವಿ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ - ಶ್ರೀ. ವೈ.ಎಸ್. ರಮೇಶ್, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ತಂಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ
(Karnataka Agriculture Price Commission)

(ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಕೃಷಿ61ಕೃಷಿಇ2013, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿ: 31/01/2014)

**ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆಗಳ
ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ವರದಿ (Perspective Report)
ಹಾಗೂ
ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ (Forecasting)**

ಡಿಸೆಂಬರ್ 2016

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಆವರಣ
ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001
ಫೋನ್: 080-22115496
ಇ-ಮೇಲ್: agripricecommission@gmail.com
ಜಾಲತಾಣ: www.kapricom.org

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ರಾಜ್ಯದ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗ ಸತತ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬರದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲ ಸುರಿದ ಅಕಾಲಿಕ ಮಳೆ ಕೂಡ ರೈತರನ್ನು ದಿಕ್ಕೆಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ದೇಶದ ಇತರೆಡೆ ಉತ್ತಮ ಮುಂಗಾರಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಧಾರಣೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲ ಸಹಜವಾಗಿ ಇಳಿಯಲಿದೆ.

ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರು “ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಎಳೆದ ಹಾಗೆ” ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲ ಬೆಳೆ ಇಳಿತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಇಳಿಕೆ ಕಂಡು ಎರಡೂ ವಿಧಗಳಲ್ಲ ತೊಂದರೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿಯಿಂದ ರೈತವರ್ಗವೂ ಇತರರಂತೆ ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳು ಕಟಾವಾಗಿ, ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬರಲವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಧಾರಣೆ ಮೇಲೂ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ, ಅರಿವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವು ಅಗತ್ಯ ಮುಂಜಾಗರೂಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಧಾರಣೆಯ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ವರ್ತನೆ, ಇವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ, ಬರ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟಿನ ರದ್ದತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಪರಿಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಗೆ

ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸದೃಢೀಕರಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ, ಬೆಳೆವಿಮೆ, ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳವರೆಗೆ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿರುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ದೇಶದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆ (Indian Statistical Institute), ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (Indian Institute of Horticultural Research), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ (National Law School of India University) ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಫಲತಾಂಶದ ವರದಿಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ: 01-12-2016 ರಂದು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ತಜ್ಞರು ಮತ್ತುತರರ ಸಭೆ ಕರೆದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ, ವರದಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ “ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಘಟಕ” (Cost of Cultivation and Market Intelligence Cell)ಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು, ಆಯೋಗದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ ಆಯೋಗದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರು ಮತ್ತೆಲ್ಲರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಲೆ ಮೂನ್ರೂಚನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿದ ಹೆಬ್ಬಾಳದ ಡೈರಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ: ಲಲಿತ್ ಅಚೋರ್ ಮತ್ತವರ ತಂಡಕ್ಕೆ ಆಯೋಗ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ 2016
ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಟಿ. ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶ್ ಕಮ್ಮರಡಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ

ಪರಿವಿಡಿ

ವಿವರ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ																																																
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	i																																																
ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳು	1																																																
I. ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ವರ್ತನೆ																																																	
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">ಬೆಲೆಗಳು</th> <th style="text-align: center;">ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ</th> <th style="text-align: center;">ಬೆಲೆಗಳು</th> <th style="text-align: center;">ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. ಭತ್ತ</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td>12. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ</td> <td style="text-align: center;">8</td> </tr> <tr> <td>2. ರಾಗಿ</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td>13. ಹತ್ತಿ</td> <td style="text-align: center;">8</td> </tr> <tr> <td>3. ಜೋಳ</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td>14. ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ</td> <td style="text-align: center;">8</td> </tr> <tr> <td>4. ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td>15. ಬೊಂಬೆ</td> <td style="text-align: center;">9</td> </tr> <tr> <td>5. ಸಜ್ಜೆ</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td>16. ಕೇರುಳ್ಳಿ</td> <td style="text-align: center;">9</td> </tr> <tr> <td>6. ಕಡಲೆ</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td>17. ಅಲೂಗಡ್ಡೆ</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>7. ತೊಗರಿ</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td>18. ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆಗಳು</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> <tr> <td>8. ಉದ್ದು</td> <td style="text-align: center;">6</td> <td>19. ತೆಂಗು</td> <td style="text-align: center;">12</td> </tr> <tr> <td>9. ಹೆಸರು</td> <td style="text-align: center;">6</td> <td>20. ಅಡಕೆ</td> <td style="text-align: center;">12</td> </tr> <tr> <td>10. ಶೇಂಗಾ</td> <td style="text-align: center;">7</td> <td>21. ಸಾಂಬಾರು ಬೆಲೆಗಳು</td> <td style="text-align: center;">13</td> </tr> <tr> <td>11. ಸೋಯಾ ಅವರೆ</td> <td style="text-align: center;">7</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	ಬೆಲೆಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬೆಲೆಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ	1. ಭತ್ತ	1	12. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	8	2. ರಾಗಿ	2	13. ಹತ್ತಿ	8	3. ಜೋಳ	3	14. ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	8	4. ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ	3	15. ಬೊಂಬೆ	9	5. ಸಜ್ಜೆ	4	16. ಕೇರುಳ್ಳಿ	9	6. ಕಡಲೆ	4	17. ಅಲೂಗಡ್ಡೆ	10	7. ತೊಗರಿ	5	18. ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆಗಳು	10	8. ಉದ್ದು	6	19. ತೆಂಗು	12	9. ಹೆಸರು	6	20. ಅಡಕೆ	12	10. ಶೇಂಗಾ	7	21. ಸಾಂಬಾರು ಬೆಲೆಗಳು	13	11. ಸೋಯಾ ಅವರೆ	7			
ಬೆಲೆಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬೆಲೆಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ																																														
1. ಭತ್ತ	1	12. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	8																																														
2. ರಾಗಿ	2	13. ಹತ್ತಿ	8																																														
3. ಜೋಳ	3	14. ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	8																																														
4. ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ	3	15. ಬೊಂಬೆ	9																																														
5. ಸಜ್ಜೆ	4	16. ಕೇರುಳ್ಳಿ	9																																														
6. ಕಡಲೆ	4	17. ಅಲೂಗಡ್ಡೆ	10																																														
7. ತೊಗರಿ	5	18. ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಲೆಗಳು	10																																														
8. ಉದ್ದು	6	19. ತೆಂಗು	12																																														
9. ಹೆಸರು	6	20. ಅಡಕೆ	12																																														
10. ಶೇಂಗಾ	7	21. ಸಾಂಬಾರು ಬೆಲೆಗಳು	13																																														
11. ಸೋಯಾ ಅವರೆ	7																																																
II. ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ	15																																																
III. ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿಸುವುದು	19																																																
IV. ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮ	20																																																
V. ಬೆಲೆ ನಷ್ಟದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ	20																																																
VI. ಬೆಲೆವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮ	21																																																
VII. ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ನೋಟನ ರದ್ದತಿ ಪರಿಣಾಮ	23																																																
VIII. ಪ್ರಮುಖ ಬೆಲೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪರಿವರ್ತನೆ	25																																																
IX. ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ	26																																																
ಅನುಬಂಧಗಳು	27-56																																																

ಅನುಬಂಧಗಳು

ವಿವರ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ಅನುಬಂಧ - 1	27
ಅನುಬಂಧ - 2: Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16	28-55
1(a). PADDY (Irri)	28
1(b). PADDY (Rainfed)	29
2. RAGI	30
3(a). HYBRID JOWAR	31
3(b). WHITE JOWAR	32
4. MAIZE	33
5. BAJRA	34
6. BENGAL GRAM	35
7. REDGRAM (Tur)	36
8. BLACK GRAM	37
9. GREEN GRAM	38
10. GROUNDNUT	39
11. SOYABEAN	40
12. SUNFLOWER	41
13. COTTON	42
14. DRY CHILLI	43
15. TOMATO	44
16. ONION	45
17. POTATO	46
18. BANANA	47
19. GRAPES	48
20. POMEGRANATE	49
21. COCONUT	50
22(a). ARECANUT (Red Boiled)	51
22(b). ARECANUT (White Chali)	52
23. GINGER	53
24. TURMERIC	54
25. PEPPER	55
ಅನುಬಂಧ - 3	56

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಾರಾಂಶ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳು

I. ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ವರ್ತನೆ

ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಧಾರಣೆಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ರಾಜ್ಯದ ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಆವಕದ ಸೂಚಕ (Index) ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮಾಡೆಲ್ ಬಳಸಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಮುಂಬರುವ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚಕ (Price Forecasting) ವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರೂ, ಬರ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿ ಇತ್ಯಾದಿ 'ಬಾಹ್ಯ' ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಧಾರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಹಾಗೂ ಆವಕದ ಸೂಚಕಗಳು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರೆದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ (APMC) ಗಳಲ್ಲಿನ ಆವಕ ಹಾಗೂ ಧಾರಣೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.41 ಪ್ರಮಾಣ ಮಾತ್ರ ಎಪಿಎಂಸಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಉತ್ಪನ್ನವು ಹೊರಗಡೆ ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ವಿಕ್ರಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಧಾರಣೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಇತಿ-ಮಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸರಾಸರಿ ಧಾರಣೆಯ ಸಂಭವನೀಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುಂದೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಧಾರಣೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ (Government Intervention) ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

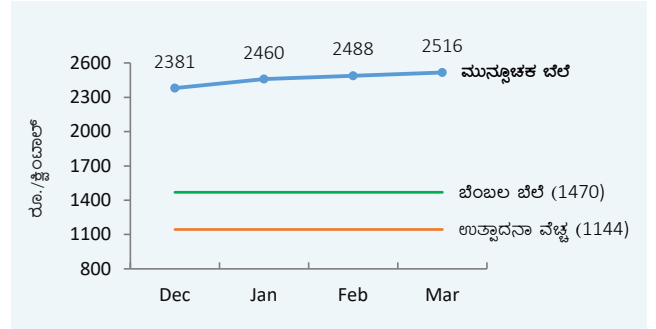
1. ಭತ್ತ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. 11 ರಷ್ಟು (1.59 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.2 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶೇ. 26 ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಮಳೆಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಮುಂಗಾರಿನ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೇಶದ ಇತರಡೆ ಭತ್ತದ

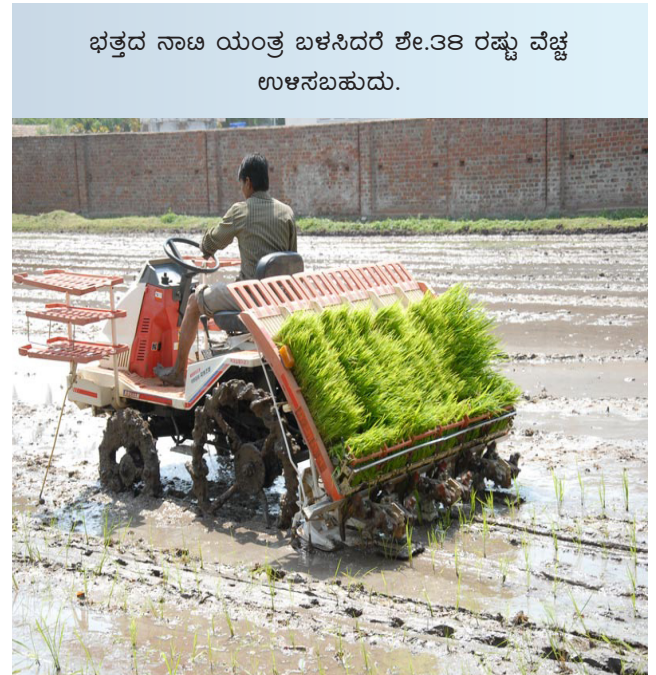
ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ (USAD) ವರದಿಯನ್ವಯ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಪೂರೈಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಬಳಕೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ (2014-15) ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.53 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭತ್ತದ ಆವಕ ನವೆಂಬರ್ ನಿಂದ ಜನವರಿ ಮತ್ತು ಮೇ ಒಂದು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ:

- ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೋನಾ ಮಸ್ಕೂರಿಯಂತಹ ಉತ್ಕೃಷ್ಟದರ್ಜೆಯ ಭತ್ತದ ಧಾರಣೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಲಿದ್ದು, ರೈತ ಭರಿಸುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳಿರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿರುವುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಭತ್ತದ ನಾಟ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.38 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು.

ಭತ್ತದ ಕಟಾವು ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.35 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಉಡುಪಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತಿತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭತ್ತದ ಕಟಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಗಿದಿದ್ದು, ಧಾರಣೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಂತೆ, ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದ ಭತ್ತವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ನಡವಳಿ ಖರೀದಿಸಿ ಅನ್ನಭಾಗ್ಯದಡಿ ಕುಸುಬಲಕ್ಕೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದ ಭತ್ತದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸದೃಢೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಧಾರಣೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ದಿನಾಂಕ 05.05.2016 ರಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ.

- ಇದರ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕೇರಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ 10 ಜನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ದಿನಾಂಕ 23.08.2016ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಫಲಪ್ರದವಾಗಬೇಕು.

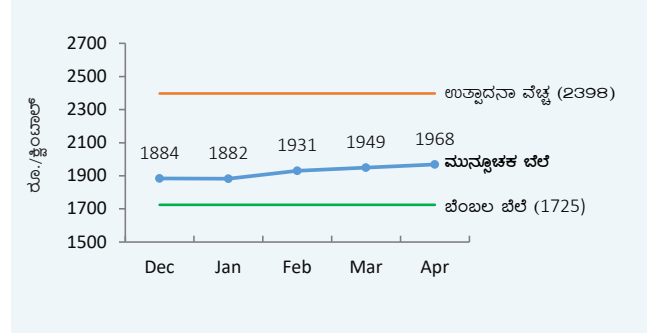
2. ರಾಗಿ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.25 ರಷ್ಟು (2.3 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.9 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಐತ್ತನೆಯಾದ ಬಹುತೇಕ (ಶೇ.89) ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಮಳೆಕೊರತೆ

ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿಯಲಿದೆ. ರಾಗಿಯ ಆವಕ ಜನವರಿಯಿಂದ ಮೇಲೇರಿ ಜೂನ್ ನಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೋಟ:

- ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಲಿದ್ದು, ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಮೇಲ್ದರೂ, ರೈತರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ರಾಗಿ ಕಟಾವು ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.46 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಕಳೆದ ಸಾಲುಗಳಂತೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ಖರೀದಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು.

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಶೇ.34 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಇಳಿಸುವತ್ತ ಕ್ರಮ ಅಗತ್ಯ.

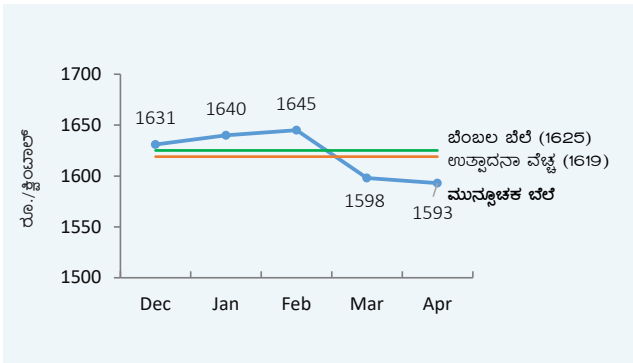

3. ಜೋಳ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.31 ರಷ್ಟು (4.74 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.25 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶೇ.4-6 ರಷ್ಟು ಐತ್ತನೆ ಪ್ರದೇಶವು ಮಳೆಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ (2014-15) ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.23 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೋಳದ ಆವಕ ಜನವರಿಯಿಂದ ಮೇವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿಳಿಯಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಜಾಲತ ಕೂರಿಗೆ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.30ರಷ್ಟು ಐತ್ತನೆ ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ಅನ್ನಭಾಗ್ಯದಡಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ.

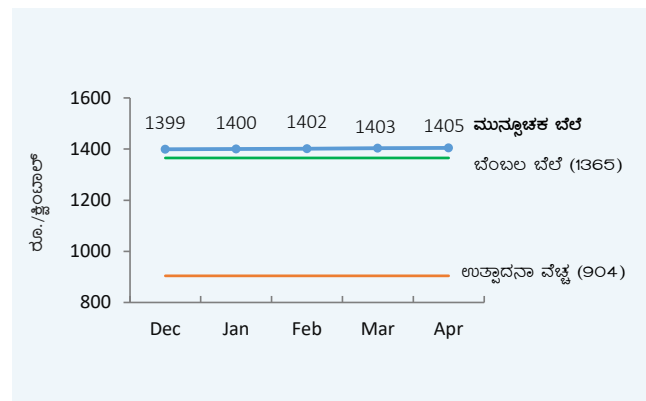
• ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳವನ್ನು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಹಾಗೂ ಮಾಲ್ಟಿ ತಳಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸದೇ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಜೋಳವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ಖರೀದಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಒಂದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

4. ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.43 ರಷ್ಟು (4.01 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.21 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಬಹುತೇಕ (ಶೇ.74) ಐತ್ತನೆ ಪ್ರದೇಶವು ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ಶೇಖರಣೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅಮೇರಿಕ, ಅರ್ಜೆಂಟೈನಾ ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಇತರೆಡೆ ಉತ್ತಮ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಆಗಿದ್ದು, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ (2014-15) ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.77 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಆವಕ ನವೆಂಬರ್ ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಧಾರಣೆ ಕುಸಿಯಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.27 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

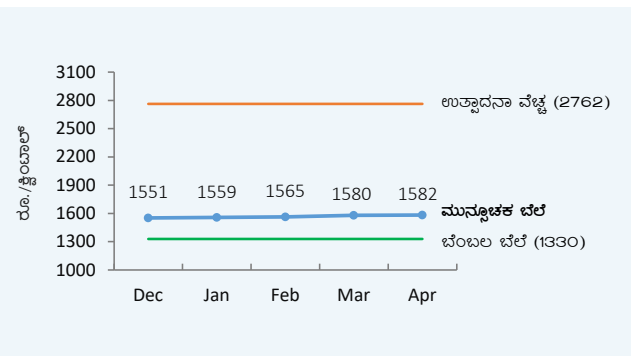
- ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇರ ಖರೀದಿ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ಒದಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5. ಸಜ್ಜೆ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.46 ರಷ್ಟು (1.97 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜೆ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶೇ.64ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳೆಕೊರತೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿದೆ. ಹಿಂದಿನ (2014-15) ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.15 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಜ್ಜೆಯ ಆವಕ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಿಂದ ಜನವರಿವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಬೆಲೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದು, ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಘೋಷಿಸಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯು ನಮ್ಮ ರೈತರು ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಶೇ.50ರಷ್ಟು

ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಇಳಿಕೆಗಳತ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಜಾಲತ ಕೂರಿಗೆ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.45ರಷ್ಟು ಬತ್ತನೆ ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

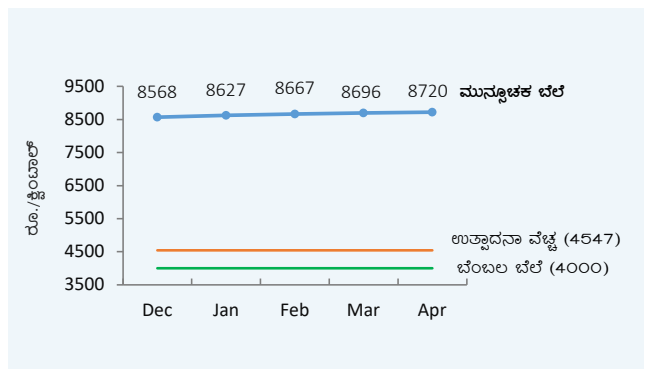

6. ಕಡಲೆ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.124 ರಷ್ಟು (5.21 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.42 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಡಲೆ ಬತ್ತನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ದೇಶದ ಇತರಡೆ ಶೇ.20 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಬತ್ತನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅಧಿಕವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ (2014-15) ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.14 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಡಲೆಯ ಆವಕವು ಜನವರಿಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಧಾರಣೆಯು ಏರುಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ರೈತರು ಭರಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಜಾಲತ ಕೂರಿಗೆ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.32ರಷ್ಟು ಐತ್ತನೆ ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಪಡಿತರದಲ್ಲ ಹಂಚಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರದಲ್ಲ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

7. ತೋಗರಿ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೋಗರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.21 ರಷ್ಟು (1.28 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.69 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋಗರಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.43 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಮಳೆ ಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಕಾಲಕ ಮಳೆಯಿಂದ ಶೇ.11 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹಾಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿದೆ. ಹಿಂದಿನ (2014-15) ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಆಮದಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.20 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತೋಗರಿಯ ಆವಕ ನವೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

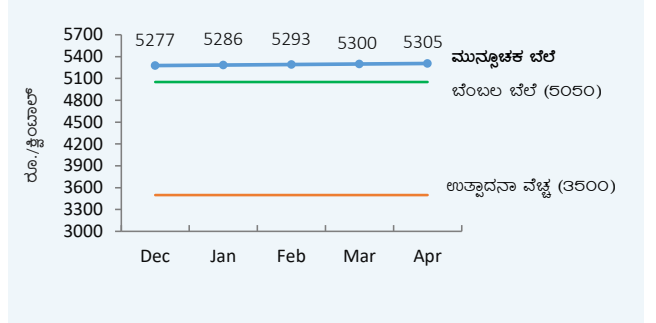
ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಜಾಲತ ಕೂರಿಗೆ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.30ರಷ್ಟು ಐತ್ತನೆ ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದರೂ, ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಆಮದು ಮತ್ತಿತರ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಧಾರಣೆ ಇಳಿಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು.

ಕಟಾವು ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.23 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ತೋಗರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಧಾರಣೆಯು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ವರದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ವರ್ಷಾಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತೋಗರಿ ಸೇರಿ ಇತರೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ, ಪಡಿತರದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಒಂದಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕೆ.ಜಿ. ವಿತರಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ.

- ಈ ರೀತಿ ಪಡಿತರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (Cost C₃)ವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ತಕ್ಷಣ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

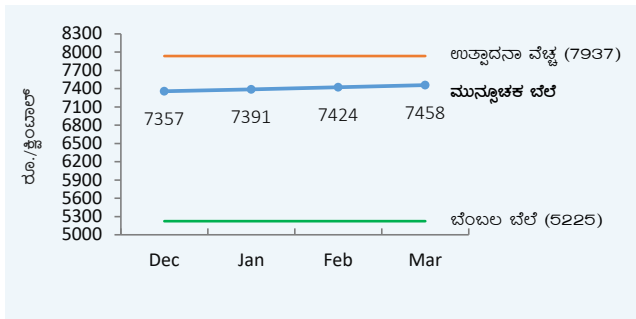
- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೋಗರಿ ಸೇರಿ ಇತರೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವಂತೆ “ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಹಾಮಂಡಳ” ರಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

8. ಉದ್ದು

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.37 ರಷ್ಟು (41 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.ಒಂದರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ದು ಬಿತ್ತನೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಉದ್ದು ಸೇರಿ ವಿವಿಧ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಪ್ರದೇಶ ಶೇ.29 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.18 ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮಳೆಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಕಾಲಕ ಮಳೆಯಿಂದ ಶೇ.38 ರಷ್ಟು ಬೆಳೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹಾಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿದೆ. ಉದ್ದಿನ ಆವಕ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೋಟ:

- ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಅಧಿಕ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರೂ ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಧಾರಣೆ ಕುಸಿತವಾಗಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಅಧಿಕ ಆವಕದ ಅವಧಿ ಈಗಾಗಲೇ ಮುಗಿದಿದ್ದು, ಪಡಿತರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

9. ಹೆಸರು

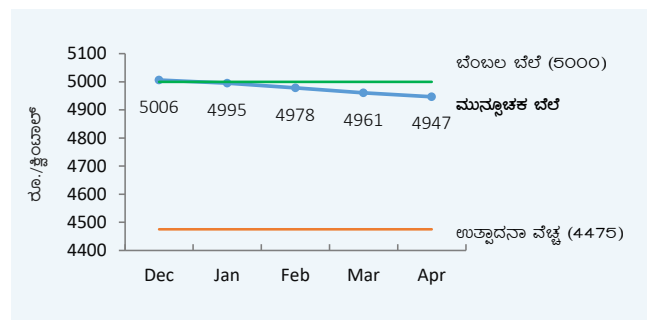
ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.34 ರಷ್ಟು (1.38 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.33 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರು ಸೇರಿ ಇತರೆ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.49 ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಮಳೆ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.54 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಸರುಕಾಳಿನ ಆವಕ ಆಗಸ್ಟ್ ನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೋಟ:

- ದೇಶದ ಇತರೆಡೆ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಧಾರಣೆ ಇಳಿಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದು, ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಅಧಿಕ ಆವಕದ ಅವಧಿ ಈಗಾಗಲೇ ಮುಗಿದಿದ್ದು, ಪಡಿತರದಲ್ಲಿ ಹಂಚಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

10. ಶೇಂಗಾ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಂಗಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.37 ರಷ್ಟು (3.86 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.47 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಂಗಾ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಶೇಂಗಾ ಸೇರಿ ವಿವಿಧ ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.24 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶೇಂಗಾದ ಆವಕ ಘೆಬ್ರವರಿಯಿಂದ ಮೇ ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

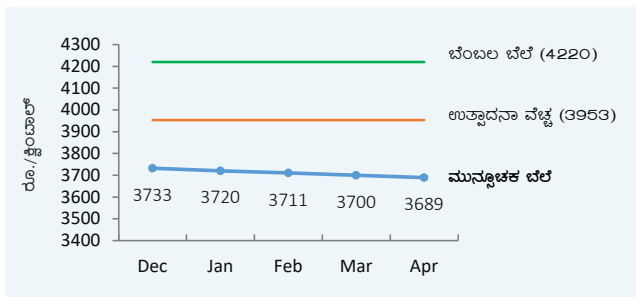
ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಚಾಲಿತ ಕಾಯಿ ಕೀಳುವ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.20ರಿಂದ 25ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಬಹುದು

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಬರದ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಲಿದೆ. ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಇಳಿಮುಖ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

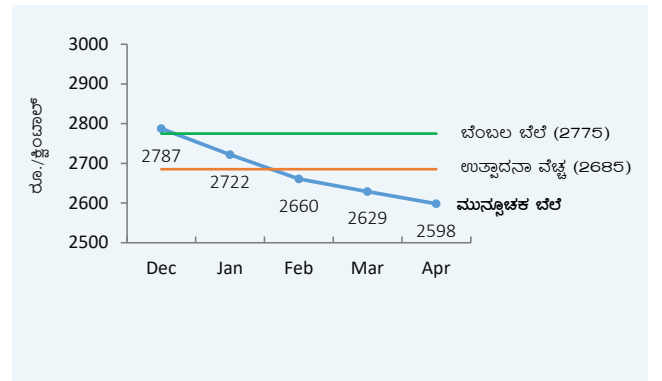
- ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

11. ಸೋಯಾ ಅವರೆ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಯಾ ಅವರೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.91 ರಷ್ಟು (1.22 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.13 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೋಯಾ ಅವರೆ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೋಯಾ ಅವರೆ ಸೇರಿ ವಿವಿಧ ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಸೋಯಾ ಅವರೆಯ ಆವಕ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಿಂದ ಜನವರಿವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಬರದ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಲಿದೆ. ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ತೀವ್ರ ಇಳಿಮುಖ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಕಟಾವು ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.15 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

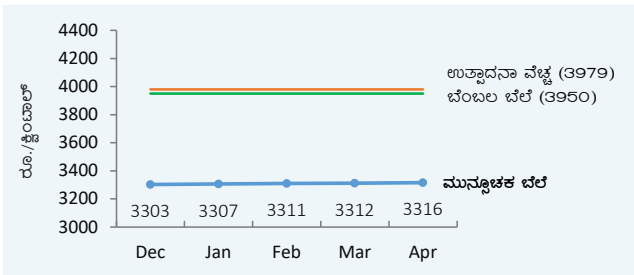
- ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

12. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.75 ರಷ್ಟು (10.72 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.11 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ದೇಶದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಸೇರಿ ವಿವಿಧ ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆ ಅಧಿಕವಾಗಲಿದೆ. ಆದರೆ, ಮುಂಗಾರಿನ ವೈಫಲ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.57 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಮಳೆಕೊರತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆ ಕುಂಠಿತವಾಗಲಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.22 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ಆವಕ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಬರದ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಲಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

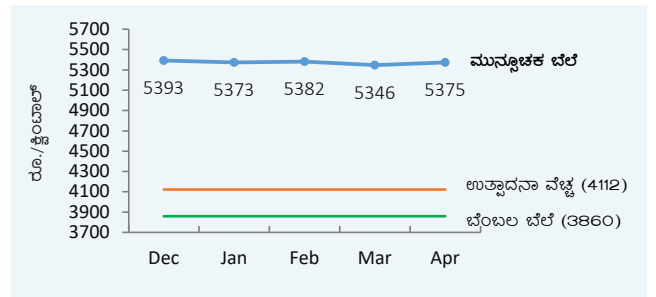
- ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

13. ಹತ್ತಿ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.112 ರಷ್ಟು (4.63 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.20 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬತ್ತನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶೇ.12 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.19 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತಿಯ ಆವಕ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಯಲಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಿರವಾದ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ವೆಚ್ಚ ಇಳಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

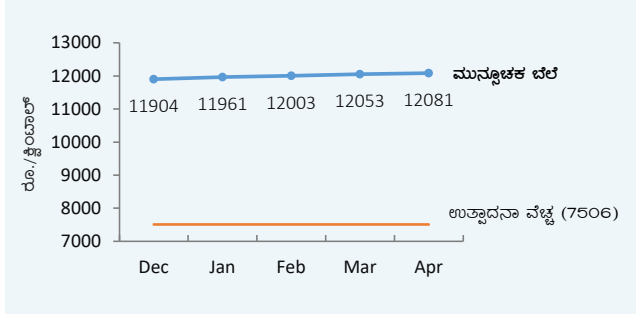
14. ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.33 ರಷ್ಟು (40 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯವಾದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆ

ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 20-30 ರಷ್ಟು ಕುಂಠಿತವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.17 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಣಮೇಣಿನಕಾಯಿಯ ಆವಕ ಜನವರಿಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಯಲಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದ ಧಾರಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

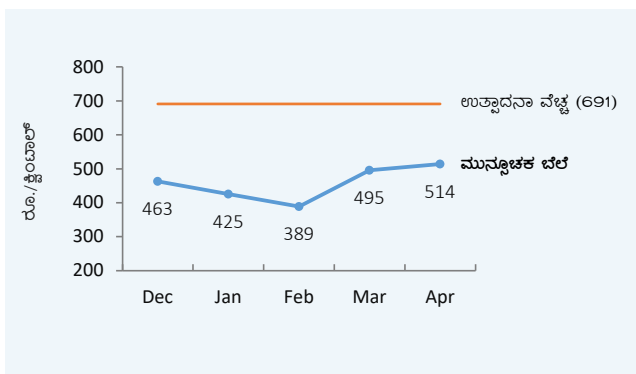
15. ಟೊಮೆಟೊ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಟೊಮೆಟೊ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.47ರಷ್ಟು (21 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.27ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಟೊಮೆಟೊದ ಆವಕ ಜೂನ್ ನಿಂದ ನೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ

- ದೇಶದ ಇತರೆಡೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಮುನ್ನೂಚಕ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಚಾಲತ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಸುವ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ.30-35 ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

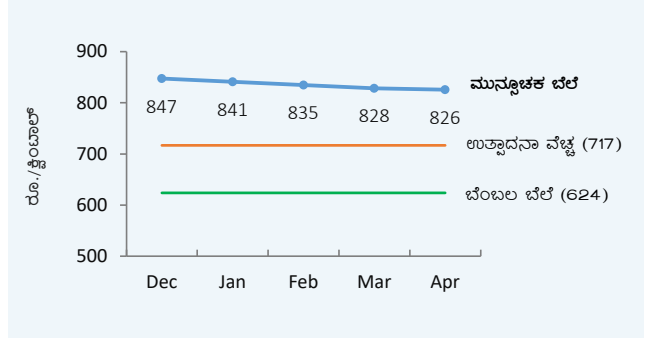
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಯೋಜನೆ (Market Intervention Scheme)ಯ ಮೂಲಕ ಖರೀದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ (Price Compensation) ಪದ್ಧತಿಯತ್ತ ಈಗ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

16. ಈರುಳ್ಳಿ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.11ರಷ್ಟು (17 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.3ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈರುಳ್ಳಿಯ ಆವಕ ನೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ

- ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಮುನ್ನೂಚಕ ಬೆಲೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ.

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶದ ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಂಡು ಖರೀದಿ ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ

ಬೆಲೆ ರೈತರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೂ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಅಧಿಕವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಈರುಳ್ಳಿ ನಾಟ ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿದರೆ ಶೇ. 80ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಉಳಿಸಬಹುದು

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಖರೀದಿಸಿದ ಈರುಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಟೊಮೆಟೊ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹರಾಜಿಗೆ ತರದೇ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ.

- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಯೋಜನೆ (Market Intervention Scheme) ಯ ಮೂಲಕ ಖರೀದಿ ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ (Price Compensation) ಪದ್ಧತಿಯತ್ತ ಸಹ ಈಗ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಧಾರಣೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸದ್ಯಡೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ದಿನಾಂಕ 01.09.2016 ರಂದು 5 ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರ ನೇತೃತ್ವದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ವರದಿ ಒಂದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

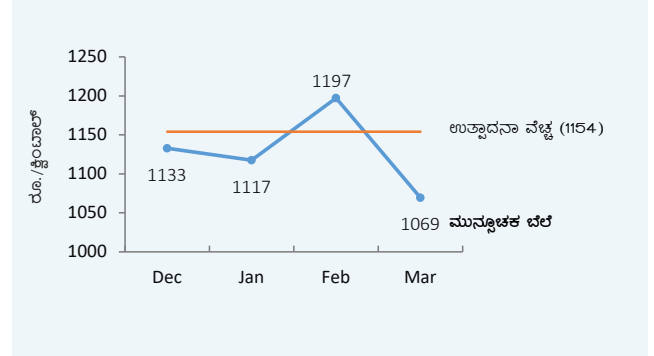
17. ಆಲೂಗಡ್ಡೆ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.43 ರಷ್ಟು (32 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.137 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಆಲೂಗಡ್ಡೆಯ ಆವಕ ಮೇ, ಆಗಸ್ಟ್, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೋಟನೆ:

- ಧಾರಣೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೆಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಕೀಳುವ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಶೇ.20ರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಇಳಿಸಬಹುದು

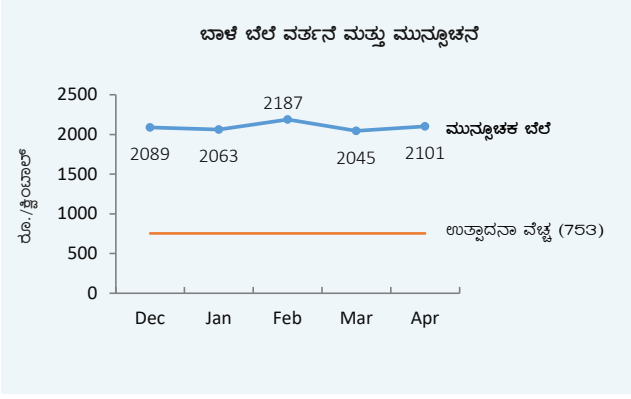
ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಧಾರಣೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೇ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ವೆಚ್ಚ ಇಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

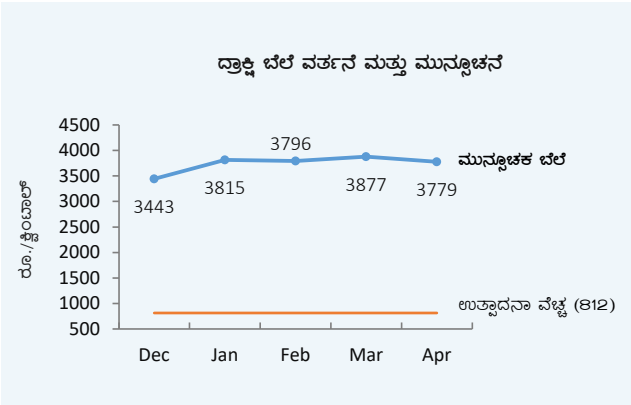
18. ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳು

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.89 ರಷ್ಟು (50 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಬಾಳೆಯ ಆವಕ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಿಂದ ಜುಲೈವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

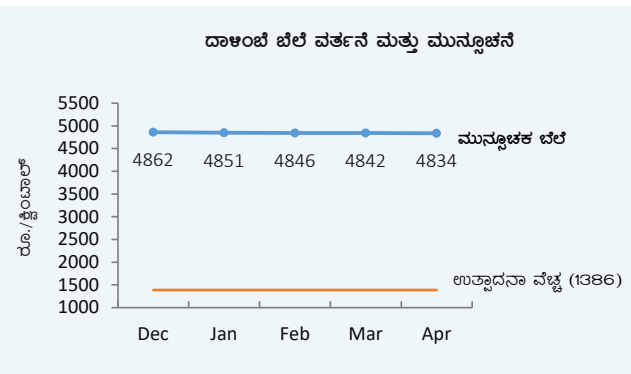

ಅದೇ ರೀತಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.105 ರಷ್ಟು (11 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.40 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಒಣ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.120 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಆವಕ ಫೆಬ್ರವರಿ, ಮಾರ್ಚ್ ಮತ್ತು ಮೇನಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಾಳಂಬೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.73 ರಷ್ಟು (8 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.113 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ದಾಳಂಬೆ ಆವಕ ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

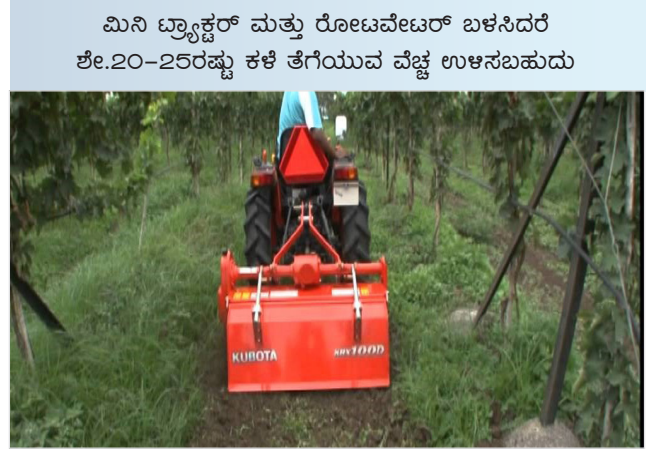

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಬಾಳೆ ಮತ್ತು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸ್ಥಿರತೆ ತೋರಿದರೂ, ದಾಳಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಮೂರೂ ಹಣ್ಣುಗಳ ಧಾರಣೆ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ 3-4 ಪಟ್ಟು ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲರಲವೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

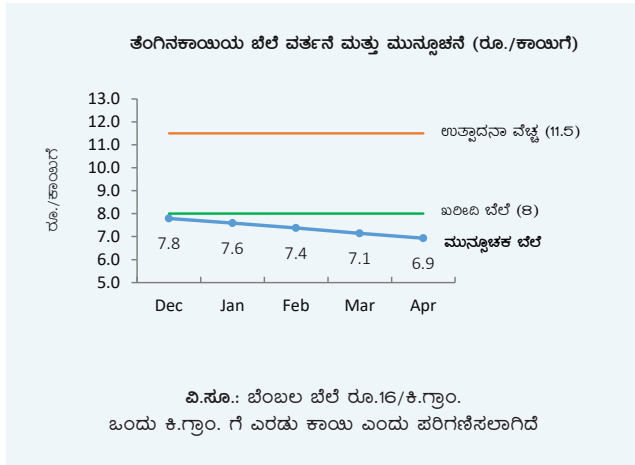
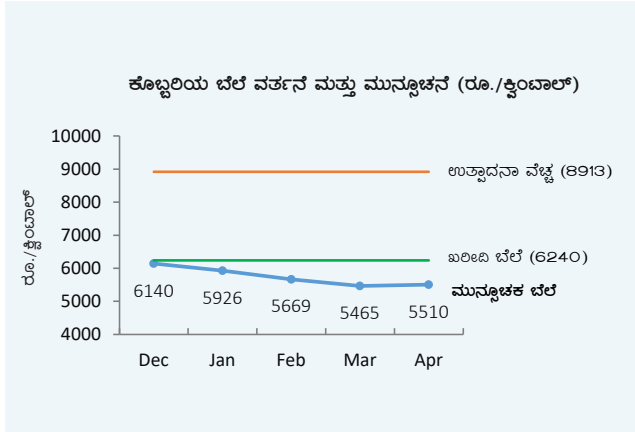
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಕೇಂದ್ರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (RKVY) ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಗೆ ನಿಖರ ಬೇಸಾಯ (Precision Farming) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ರೈತರಿಗೂ ತಲುಪಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗಲಿದೆ.
- ದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೈನ್ ನೀತಿ (Wine Policy) ಹಾಗೂ ವೈನ್ ಮಂಡಳಿ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

• ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ರೈತರ ಸಾಂಘಿಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆ ದೊರಕಿಸಲು ಇಲಾಖೆ ರೈತರ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (PPP-IHT) ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಅಪಾರ ಅನುಕೂಲ ಸಿಗಲಿದೆ.

- ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ - ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್ (HOPCOM) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅದು ವೃತ್ತಿನಿರತ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಹಾಕಿದ್ದು, ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

19. ತೆಂಗು

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.13 ರಷ್ಟು (60 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ವಿವಿಧ ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.5 ರಷ್ಟು ಕುಂಠಿತವಾಗಿದ್ದು, ಆಮದಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.27 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಪರ್ಯಾಯ ತೈಲ, ಪಾಮ್ ಎಣ್ಣೆ ಕೂಡಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಮದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಆವಕ ಜುಲೈನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಆವಕ ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ:

- ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ ಧಾರಣೆ ಇಳಿತ ಹಾಗೇ ಪಾಮ್ ಎಣ್ಣೆಗಳಂತಹ ಅಗ್ಗದ ಪರ್ಯಾಯಗಳ ಆಮದು - ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೊಬ್ಬರಿ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಧಾರಣೆಗಳು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿಳಿಯಲಿದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ಪಾದನಾ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರವಾದ ತಿಪಟೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ಧಾರಣೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕುಸಿದಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರದ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (ರೂ.6240/ಕ್ವಿಂಟಾಲ್) ಮೇಲೆ ರೂ.1000 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಗತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

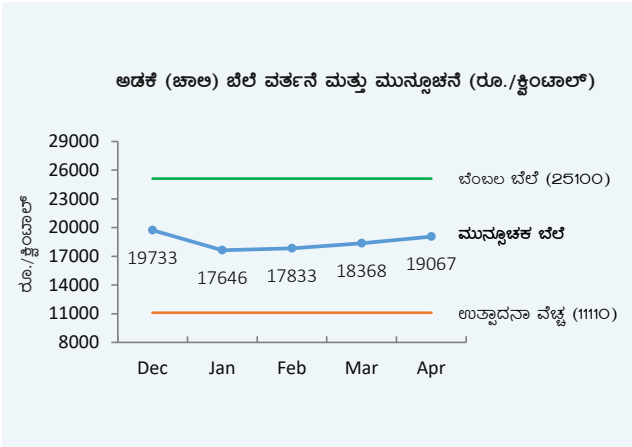
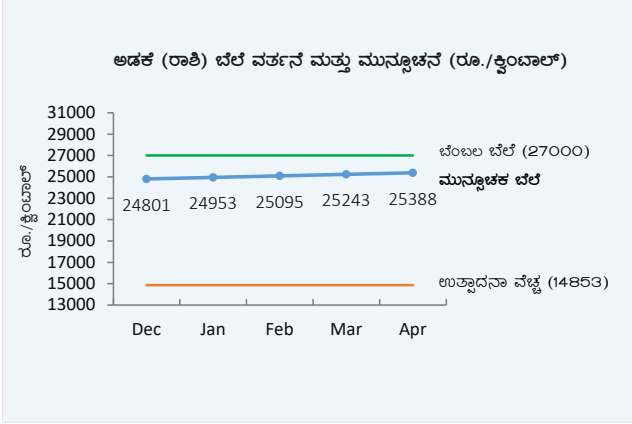
- ಖರೀದಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹರಾಜಿಗೆ ತರದೇ, ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ.

- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ, ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಧಾರಣೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸದೃಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಹಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

20. ಅಡಕೆ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.40 ರಷ್ಟು (74 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 68,000 ಸಾವಿರ ಟನ್ ಅಡಕೆಯು

ರೂ.14,000/ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ನ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಮದಾಗಿರುವುದು ಚಿಂತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕೆಂಪಡಕೆಯ ಆವಕ ನವೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಬಳಿ ಚಾಲಾ ಅಡಕೆಯ ಆವಕ ಮಾರ್ಚ್‌ನಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆ:

- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ (MIS) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೆಂಪಡಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.27,000 ದರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬಳಿ ಚಾಲಾ ಅಡಕೆಗೆ ರೂ.25,100 ದರದಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ 40,000 ಟನ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಮುನ್ನೂಚನೆ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಂಪಡಕೆ ಧಾರಣೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಏರು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಳಿ ಚಾಲಾ ಅಡಕೆ ಏರಿಕತೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ತೋರಲವೆ, ಎರಡೂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಧಾರಣೆಗಳ ಮುನ್ನೂಚಕಗಳು ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಘೋಷಿಸಿದ ಖರೀದಿ ಬೆಲೆ (MIS Price) ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲಿದೆ.

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

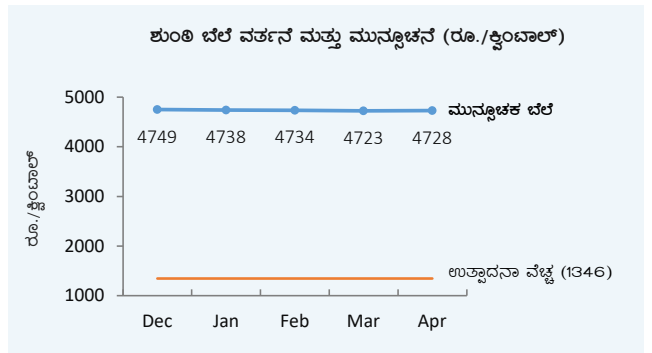

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಕೆಂಪಡಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಿ ಚಾಲಾ ಅಡಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಡಿಸೆಂಬರ್ ನಂತರವೂ ಖರೀದಿ ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಹಾಕಿದ್ದು, ಇದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು ಅಡಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

21. ಸಾಂಬಾರು ಬೆಳೆಗಳು

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.4 ರಷ್ಟು (ಹಿಂದು ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.73 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಶುಂಠಿಯ ಆವಕ ಅಕ್ಟೋಬರ್, ನವೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಜನವರಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

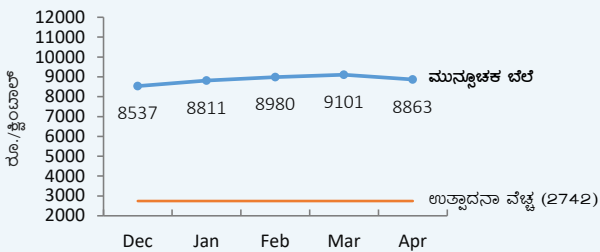
ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಶುಂಠಿ ನಾಟ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಶೇ.75ರಷ್ಟು ನಾಟ ವೆಚ್ಚದ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ

ಆದರೆ, ಅರಿಶಿಣದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.71 ರಷ್ಟು (8 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅರಿಶಿಣದ ಆವಕ ನವೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಫೆಬ್ರವರಿಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅರಿಶಿಣ ಬೆಲೆ ವರ್ತನ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನೆ (ರೂ./ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)

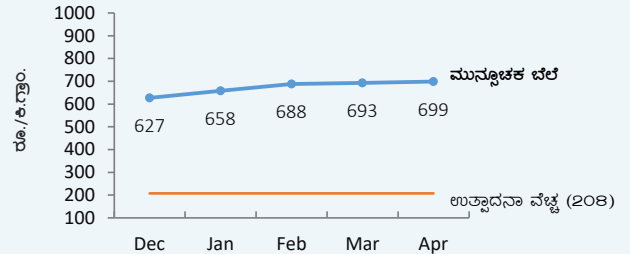
ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಬಹುದು.

ಅರಿಶಿನ ಕಟಾವಿನ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಕಟಾವು ಮಾಡುವ ಶ್ರಮದ ವೆಚ್ಚ ಇಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ

ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.81 ರಷ್ಟು (13 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್) ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿಗೆ (2014-15) ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.16 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ಆವಕ ಫೆಬ್ರವರಿಯಿಂದ ಜೂನ್‌ವರೆಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾಳುಮೆಣಸು ಬೆಲೆ ವರ್ತನ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನೆ (ರೂ./ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)

ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಸಿ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಬಳಿ ಮೆಣಸಿಗೆ ಶೇ. 40ರಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಧಾರಣೆ ಸಿಗಲದೆ

ಬೆಲೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ:

- ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ, ಅರಿಶಿಣ ಹಾಗೂ ಕಾಳುಮೆಣಸು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಧಾರಣೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ 3 ಪಟ್ಟು ಅಧಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:

- ಬೆಲೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಅನಗತ್ಯ.
- ಶುಂಠಿ, ಅರಿಶಿಣ, ಕಾಳುಮೆಣಸು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಂಬಾರು ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಬೆಲೆ ಒದಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಂಬಾರು ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

II. ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ

- ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ 14 ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು (ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಮುಸುಕಿನಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಕಡಲೆ, ತೊಗರಿ, ಉದ್ದು, ಹೆಸರು, ಶೇಂಗಾ, ಸೋಯಾಅವರೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಹತ್ತಿ, ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ) ಹಾಗೂ 11 ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು (ಬೊಂಬಾಯಿ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಬಾಳೆ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ದಾಳಂಬೆ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಅಡಕೆ, ಶುಂಠಿ, ಅರಿಶಿನ, ಕಾಳುಮೆಣಸು) ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ 2015-16 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಕರೆವಾರು ಹಾಗೂ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲೇ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ರೂಪಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯ (Methodology) ಅನ್ವಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಐದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಹಿತಿ ಘಟಕ' (Cost of Cultivation & Market Intelligence Cell) ಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯದ 25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 98 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸುಮಾರು 1620 ರೈತರಿಂದ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿವರ, ಅಂಕಿಅಂಶ ಪಡೆದು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

• ಮೇಲಿನ 25 ಬೆಳೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.82 ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಆಯೋಗದ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ರೈತರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬೇಸಾಯದ ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

- ಈ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರೈತರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ

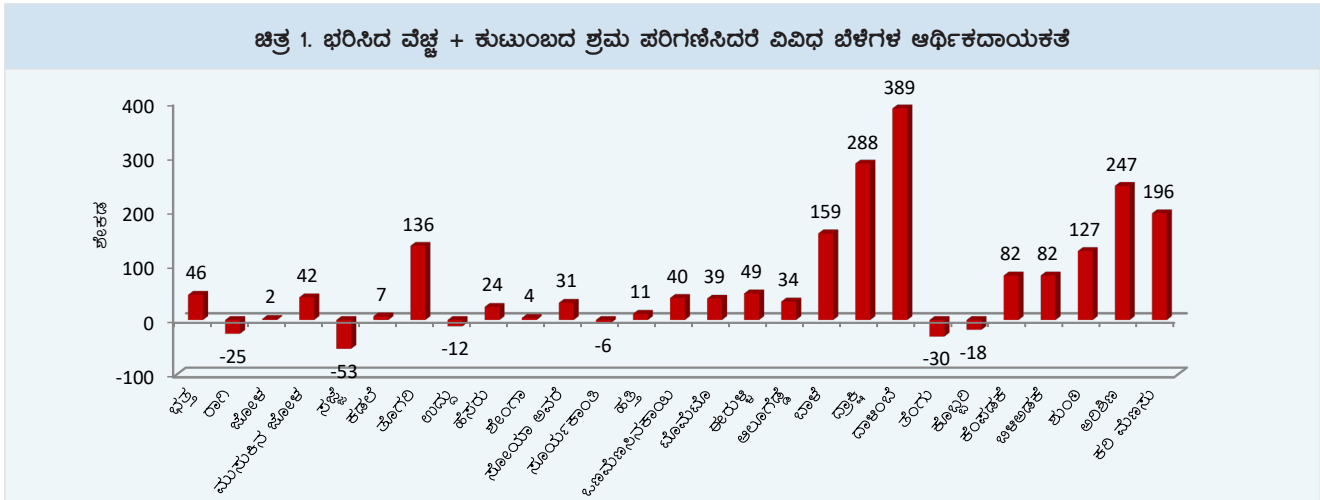
ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

• ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಎಕರೆ ಮತ್ತು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಶ್ರಮದ ವೆಚ್ಚ (Cost $A_1 + FL$) ಹಾಗೂ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಗೆ ಗೇಣಿ, ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (Cost C_3) ಹೀಗೆ, ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ ಸಮೀತ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರವನ್ನು ಅನುಬಂಧ 1 ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

• ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ, ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆತ ಸರಾಸರಿ ಸಗಟು ಧಾರಣೆ (Wholesale Price) ಹಾಗೇ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಈ ಸಾಲಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ (MSP) ಯನ್ನು ಹೋಲಿಕೆಗಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ 1 ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಫಲಿತಾಂಶದ ಸಾರಾಂಶ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

1. ವಿವಿಧ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಸಜ್ಜೆ, ಉದ್ದು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ತೆಂಗು ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಧಾರಣೆ ಇವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ರೈತರು ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ (A_1+FL) ಕ್ವಿಂಟಲಾ ಕಡಿಮೆಯುತ್ತದೆ (ಚಿತ್ರ 1).

2. ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊರಗಿನ ದಿನಗೂಲ, ಜಾನುವಾರು ಹಾಗೂ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಶ್ರಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದರೆ ಶ್ರಮದ ಬಾಚ್ಚಿನ ಐರ್ಚು ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ

ಪಟ್ಟಿ 1. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರಣ 2015-16

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	ದಲಕದಲ್ಲ ಪರಿವರ್ತನೆ (ಶೇ.)	ಸರಸಾರಿ ಇಳುವರಿ (ಕ್ರ/ಎಕರೆ)	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಧಾರಣೆ(ರೂ./ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಧಾರಣೆಗೆ ಹೊಲಸಿದರೆ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ/ನಷ್ಟ (ಶೇ.)		ಈ ಸಾಲಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ (ರೂ./ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗೆ ಹೊಲಸಿದಲ್ಲಿ ವತ್ಯಾಸ (ಶೇ.)		ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಹೀಡಿತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ(ಶೇ.)**
					ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₃)		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ (A ₁ +FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ (C ₃)		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ (A ₁ +FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ (C ₃)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I	ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು												62
1	ಭತ್ತ	13.27 (X)	-11	26.18	1144	1834	1674	46	-9	1470	28	-20	26
2	ರಾಗಿ	7.08 (I)	-25	7.7	2398	3457	1789	-25	-48	1725	-28	-50	89
3	ಜೋಳ	10.46 (II)	-31	8	1619	2384	1649	2	-31	1625	0	-32	72
4	ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ	13.37 (II)	43	23.1	904	1408	1281	42	-9	1365	51	-3	74
5	ಸಜ್ಜೆ	2.34 (VII)	-46	5.52	2762	3654	1299	-53	-64	1330	-52	-64	64
II	ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು												46
6	ಕಡಲೆ	9.39 (IV)	124	4.37	4547	6627	4862	7	-27	4000	-12	-40	
7	ತೋಗರಿ	7.28 (V)	21	6.2	3500	6403	8273	136	29	5050	44	-21	43
8	ಉದ್ದು	0.7 (VIII)	-37	2.07	7937	11145	7014	-12	-37	5000	-37	-55	56
9	ಹಸರು	2.63 (IX)	-34	3.66	4475	6742	5552	24	-18	5225	17	-23	49
III	ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು												68
10	ಶೇಂಗಾ	6.54 (V)	-37	5.17	3953	6062	4099	4	-32	4220	7	-30	80
11	ಸೋಯಾ ಅವಲೆ	2.56 (V)	91	6.68	2685	4103	3529	31	-14	2775	3	-32	57
12	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	3.56 (I)	-75	4.28	3979	5655	3750	-6	-34	3950	-1	-30	57
IV	ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು												29
13	ಹತ್ತಿ	8.76 (V)	112	7.97	4122	6059	4588	11	-24	3860	-6	-36	55
14	ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	0.83 (IV)	-33	6.77	7506	11661	10535	40	-10	-	-	-	-
A	ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು	89(88%)											54

Contd...

ಪಟ್ಟಿ 1 contd....

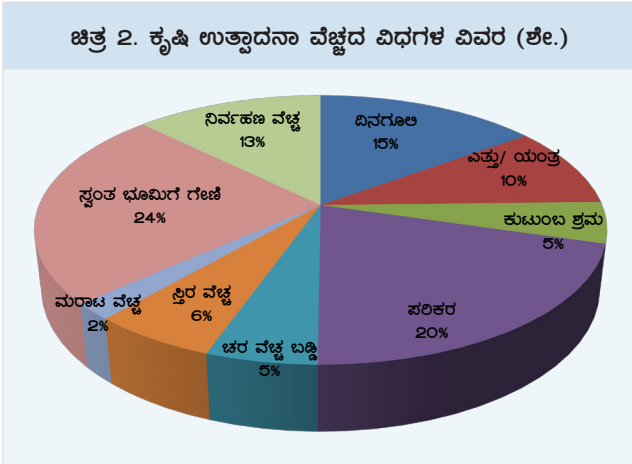
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ (ಶೇ.)	ಸರಸಾರಿ ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿ/ಎಕರೆ)	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಧಾರಣೆ(ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಧಾರಣೆಗೆ ಹೊಲಿಸಿದರೆ ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ/ನಷ್ಟ (ಶೇ.)		ಈ ಸಾಲಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ/ಖರೀದಿ ಬೆಲೆ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗೆ ಹೊಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ವತ್ಯಾಸ (ಶೇ.)		ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಪೀಡಿತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ(ಶೇ.) **
					ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₃)		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ (A ₁ +FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ (C ₃)		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ (A ₁ +FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ (C ₃)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
V	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು												54
15	ಟೊಮಟೊ	0.64 (II)	47	153.08	691	1072	962	39	-10	-	-	-	7
16	ಕೇರುಳ್ಳಿ	1.65 (II)	11	46.47	717	1132	1067	49	-6	624	-13	-45	84
17	ಅಲೂಗೆಡ್ಡೆ	0.43 (XI)	-43	57.62	1154	1771	1544	34	-13	-	-	-	9
VI	ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳು												3
18	ಬಾಕಿ	1.07 (V)	89	97.6	753	1430	1953	159	37	-	-	-	1.4
19	ದ್ರಾಕ್ಷಿ	0.21 (II)	105	73.4	812	2051	3150	288	54	-	-	-	0
20	ದಾಳಂಬೆ	0.19 (II)	73	39.7	1386	3804	6780	389	78	-	-	-	13
VII	ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳು												10
21	ತೆಂಗು	5.15 (II)	13	6000*	12	16	8	-30	-48	8	-30	-48	13
	ಕೊಬ್ಬರಿ			9.23	8913	11529	7305	-18	-37	6240	-30	-46	
22	ಕೆಂಪಡಕೆ	2.61 (I)	40	8.8	14853	24843	27000	82	9	27000	82	9	5
	ಜಿಜಿಅಡಕೆ			10	11110	18583	20196	82	9	25100	126	35	
VIII	ಸಾಂಬಾರು ಬೆಳೆಗಳು												-
23	ಶುಂಠಿ	0.24 (V)	-4	91.31	1346	2425	3052	127	26	-	-	-	-
24	ಅರಿಶಿನ	0.2 (IV)	71	31.18	2742	5886	9507	247	62	-	-	-	-
25	ಕರಿ ಮೆಣಸು	0.3 (II)	81	2.81	20800	45800	61600	196	34	-	-	-	-
B	ಒಟ್ಟು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು	13 (57%)											18
	ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು	102 (82%)											48

*ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ (ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ); ** ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿ.ಸೂ. ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ರೋಮನ್ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಂಜಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೃಷಿಯು ಅತಿಶ್ರಮ ಬೇಡುವ ಕಸುಬಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು (ಚಿತ್ರ 2).

ಚಿತ್ರ 2. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ವಿಧಗಳ ವಿವರ (ಶೇ.)

3. ದಿನಗೂಲ ಪ್ರಮಾಣವೊಂದೇ ರಾಗಿಯಲ್ಲ ಶೇ.25 ಮತ್ತು ಶೇಂಗಾ, ಉದ್ದು, ಈರುಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ಶೇ.21 ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜೆಯಲ್ಲ ಶೇ.20 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

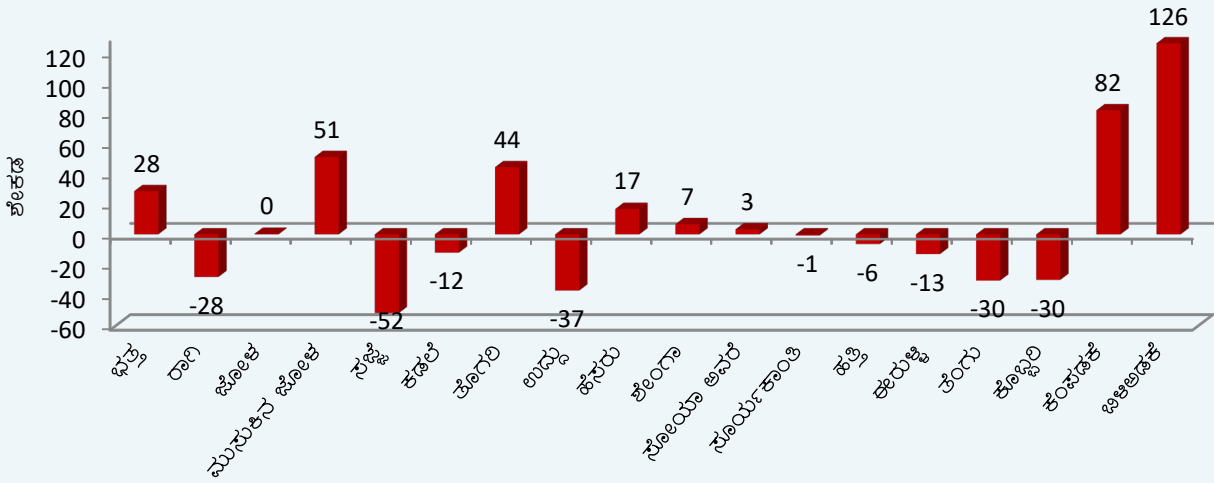
4. ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2016-17 ನೇ ಸಾಲನಲ್ಲ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯು ಕೂಡಾ ರಾಗಿ, ಸಜ್ಜೆ, ಕಡಲೆ, ಉದ್ದು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಹತ್ತಿ, ಈರುಳ್ಳಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿಗಳಲ್ಲ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರು ಭರಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (A₁ + FL) ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರ 3 (ಅ)

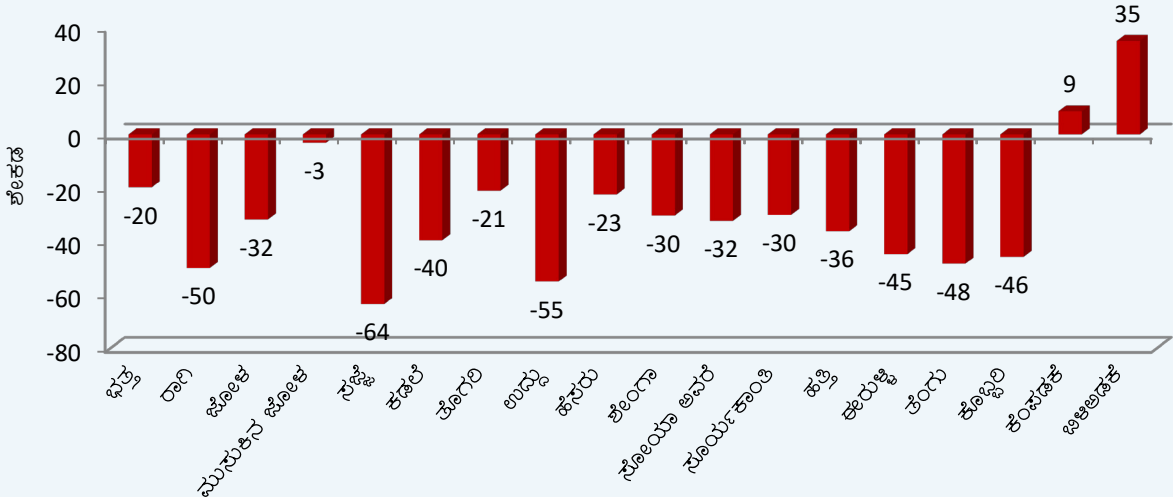
5. ಅಡಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರದ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯು (MSP) ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (Cost C₂) ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸಜ್ಜೆಯಲ್ಲ ಶೇ.64, ಉದ್ದಿನಲ್ಲ ಶೇ.55, ರಾಗಿಯಲ್ಲ ಶೇ.50 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ಸರಾಸರಿ ಶೇ.34 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರ 3 (ಆ).

6. ಅಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಭರಿಸುವ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸರಾಸರಿ ಶೇ.34 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದಾಯ್ತು.

ಚಿತ್ರ 3 (ಅ). ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ/ಕೊರತೆ

ಚಿತ್ರ 3 (ಆ). ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ/ಕೊರತೆ

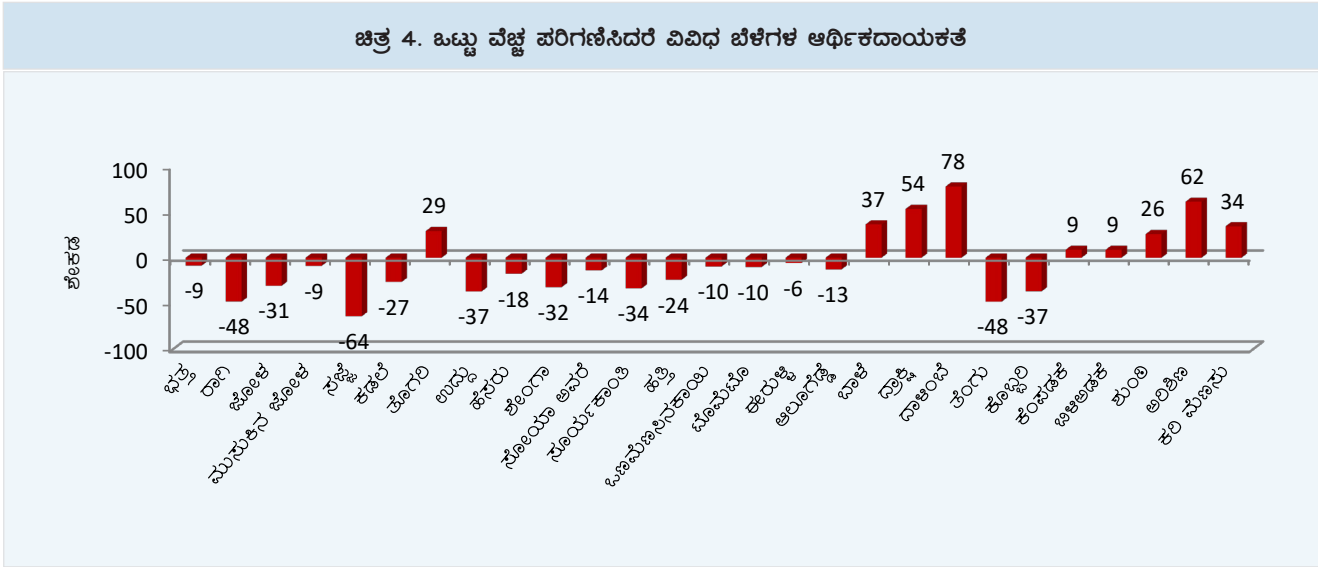

7. ಅಶ್ವಯುಜವೆಂದರೆ ಈ ಸಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಶೇಂಗಾ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ (Commission for Agricultural Costs & Prices - CACP) ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿರುವ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (Cost C₂) ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ!

- ಈ ಸಾಲಿನ ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಗೂ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸಮಯದ ಉಳಿತಾಯ ಹಾಗೂ ಇತರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

8. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ರೈತರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಯಯುತ ಧಾರಣೆ ಸಿಗದಂತಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ತೋಗರಿ, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಅಡಕೆ, ಸಾಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ನಿವ್ವಳ ನಷ್ಟ ತಂದಿರುತ್ತವೆ. (ಚಿತ್ರ 4) ಇದನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸರಿತೂಗಿಸುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ.

- ಈ ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಈಗಾಗಲೇ ರಾಜ್ಯದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ 'ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಧಾರೆ' ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ಆಧಾರದಲ್ಲ ರೈತರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ, ರಾಜ್ಯದ ನಾಲ್ಕು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮತ್ತಿತರೇ ಹಲವು ಯಂತ್ರಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.
- ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಯಂತ್ರಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನುಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ' (National Innovation

III. ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿಸುವುದು

• ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಇಳಿಕೆಯತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ (Commission for Agricultural Costs and Prices -CACP) ಇದನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ತನ್ನ 2016-17ರ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಲೆ ನೀತಿಯ (Price Policy for Kharif Crops) ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುತ್ತದೆ.

Foundation)ವು ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಾಗಿವೆ.

- ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅಥವಾ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಧಾರೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬಾಡಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸೇವೆ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಏರ್ಪಾಟಾಗಬೇಕು.
- ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ 'ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಲ್ಲವನ್ನೂ, ಒಂದೆಡೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ (Farming Equipment Aggregation & Distribution-FEAD)

ಯೋಜನೆಯ ರೂಪರೇಷೆ ಒಂದನ್ನು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ರೂಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ.

- ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕೃಷಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು ವರದಿ ಸಿದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿದೆ.
- ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನುಶೋಧನೆ ಮಾಡಿರುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

IV. ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮ

- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಸತತವಾಗಿ 3 ವರ್ಷಗಳ ಬರ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮುಂಗಾರಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸುರಿದ ಅತಿಯಾದ ಮಳೆಯಿಂದಲೂ ಸಹ ಹಲವು ಬೆಳೆಗಳು ಹಾಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ, ಎರಡು ಮೂಲಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಿರುತ್ತವೆ.

- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಐತ್ತನೆಯಾದ ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇ.68 ರಷ್ಟು, ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.62 ರಷ್ಟು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.46 ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.29 ರಷ್ಟು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಐತ್ತನೆಯಾದ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.54 ರಷ್ಟು ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಈ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 72 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಐತ್ತನೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಐತ್ತನೆ ಕೈಗೊಂಡ ಜೋಳದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಶೇ.25ರಷ್ಟು, ಉದ್ದು (ಶೇ.38), ಸೋಯಾಅವರೆ (ಶೇ.50), ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.16ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಬರದ ಜೊತೆಗೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಇದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳು ಕೂಡಾ ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳಿ (ಶೇ.84) ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ, ಈ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.18 ರಷ್ಟು

ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತವೆ. ವಿವರವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ 1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯ ಕೈಗೊಂಡ ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ(ಶೇ.48) ಪ್ರದೇಶ ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಎದುರಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮೇಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿದೆ.

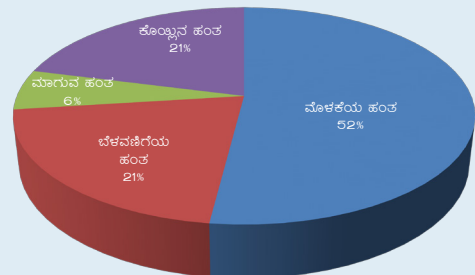
- ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ತೀವ್ರ ಬರ ಮತ್ತು ಕೆಲವೆಡೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ತೊಗರಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಕಬ್ಬಿನ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಗಿಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿಯಲಿದೆ.

- ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಗಿಂತ ಈ ಸಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಇಳಿಕೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.14, ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.38, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.52 ರಷ್ಟಾಗಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ, ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನ ಒಟ್ಟು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಿಗದಿತ ಗುರಿ (ಸುಮಾರು 135 ಲಕ್ಷ ಟನ್) ಗಿಂತ ಶೇ.36ರಷ್ಟು ಕುಂಠಿತವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

V. ಬೆಳೆ ನಷ್ಟದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ

- 2015-16 ಸಾಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಾದ ಭೂ ತಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮೊಳಕೆ ಹಂತ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಂತ, ಮಾಗುವ ಹಂತ ಹಾಗೂ ಕೊಯ್ಲಿನ ಹಂತ ಈ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
- ಬಹುತೇಕ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಭಾಗ (ಶೇ.52) ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದ ತಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮೊಳಕೆ ಹಂತದಲ್ಲೇ ರೈತರು ತೊಡಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಶೇ.21 ಭಾಗ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಶೇ.6 ಭಾಗ ಫಸಲು ಮಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಶೇ.21 ಭಾಗ ಕೊಯ್ಲಿನ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಚಿತ್ರ 5).

ಚಿತ್ರ 5. ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ವೆಚ್ಚ (ಶೇ.)

- ರಾಜ್ಯದ ರೈತರು ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಂಡ ಬಹುತೇಕ ಬೆಳೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಗುವ ಹಂತ ಮುಗಿಸಿದ್ದು, ರೈತರು ಇದುವರೆಗೆ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭರಿಸಿದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (A₁+FL) ದ ವಿವರವನ್ನು ಅನುಬಂಧ 3 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿ, ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಪರಿಗಣಿಸಿದ 20 ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಬೆಳೆನಷ್ಟ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

• ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಂಡ 20 ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಇದುವರೆಗೆ ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚದ (A₁+FL) ಪ್ರಮಾಣ ಸುಮಾರು 17,369 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಹಾನಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ (National Disaster Response Fund - NDRF) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ (State Disaster Response Fund - SDRF) ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅನುಸಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ.
- ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅನುಸಾರ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದ ಭೂಮಿಗೆ ರೂ.6800, ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಗೆ ರೂ.13500 ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ರೂ.18000 ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಹಾರ ರೈತ ಭರಿಸುವ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಅದು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲು ನೀಡುವ ಪರಿಹಾರ ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲು ಬೆಳೆಹಾನಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.33 ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಸಾಲನಲ್ಲಿ 139 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಅನ್ವಯ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತ ಕೃಷಿಗೆ ರೂ.2331 ಕೋಟಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ ರೂ.304 ಕೋಟಿ - ಒಟ್ಟು ರೂ.2635 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಧಾರಾಳತೆ ತೋರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

• ಹೀಗೆ, ರಾಜ್ಯದ ರೈತರು ಈ ಸಾಲನ ತೀವ್ರ, ಬರಗಾಲದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.15 ರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಮೂಲಕ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆವಿಮೆಯಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

VI. ಬೆಳೆವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮ

- ಕೇಂದ್ರದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ (PMBY) ಯನ್ನು ಈ ಸಾಲನ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 9.45 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ.79 ರಷ್ಟು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೂಲದಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಶೇ.21 ರಷ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆಯದ ರೈತರಾಗಿರುವರು.
- ಹಾಗೇ, ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ (Weather Based) ವಿಮೆಯನ್ನು 1.02 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ಬಹುತೇಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಕರಾಗಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲೂ ಶೇ.87 ರಷ್ಟು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೂಲದಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

• ಒಟ್ಟಾರೆ, ಈ ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ವಿಧದ ಬೆಳೆವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ 10.47 ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ರೈತರಲ್ಲಿ ಶೇ.14 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆವಿಮೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರುವರು ಎಂದಾಯ್ತು.

• ಹಾಗೇ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೂಲದಿಂದ ಬೆಳೆ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರಿಗೆ ವಿಮೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 46 ಲಕ್ಷಗಳಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಮೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಂತಹ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ 8.34 ಲಕ್ಷ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

• ಅಂದ ಮೇಲೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೂಲದಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರೈತರೂ ಈ ಸಾಲನ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವಿಮೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಯ್ತು. ಇದು ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ.

• ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಈ ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಬರ ಹಾಗೂ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಶೇ.31 ಪ್ರದೇಶ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣ ರಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ (ಶೇ.3

ರಷ್ಟು) ವಾಗಿದ್ದರೆ, ಉದ್ದಿನಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಶೇ.134 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

- ಅಂದರೆ ಉದ್ದಿನಲ್ಲ ಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಳೆವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇತರೆ ಶೇ.34 ರಷ್ಟು ಅಬಾಧಿತ ಪ್ರದೇಶ ಕೂಡಾ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದಾಯ್ತು. ವಿವರ ಪಟ್ಟಿ 2 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 6ರಲ್ಲ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ 2. ಬಾಧಿತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ಶೇಕಡವಾರು ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ರೈತ ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲ ವಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇ.)
ಅ. ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು			
1	ಭತ್ತ	64	82
2	ಜೋಳ	27	91
3	ರಾಗಿ	3	63
4	ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ	14	97
5	ಸಜ್ಜೆ/ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳು	8	73
6	ತೊಗರಿ	80	73
7	ಉದ್ದು	134	69
8	ಹೆಸರು	84	73
9	ಶೇಂಗಾ	17	71
10	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	35	84
11	ಸೋಯಾಅವರೆ	94	78
12	ಹತ್ತಿ	29	61
ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಒಟ್ಟು		31	83
ಆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು			
13	ಬಾಳೆ	423	44
14	ಟೊಮೆಟೊ	180	39
15	ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	190	51
16	ಈರುಳ್ಳಿ	29	75
17	ಆಲೂಗಡ್ಡೆ	139	39
18	ದಾಳಂಬೆ	296	94
19	ತೆಂಗು	34	72
20	ಅಡಕೆ	287	52
ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಒಟ್ಟು		76	48

- ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ತೆಂಗು, ಅಡಕೆ, ಈರುಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲ ಹವಾಮಾನ ಆಧರಿತ ವಿಮೆ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ, ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಅಡಕೆ, ಬಾಳೆ, ಟೊಮೆಟೊ, ದಾಳಂಬೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಗಳು ಬಾಧಿತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣ ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

- ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೇ.76 ರಷ್ಟು ಬರ ಮತ್ತು ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಹೀಡಿತ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹವಾಮಾನ ಆಧರಿತ ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಧಿತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವೂ ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ.

- ಬಹುತೇಕ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ವಿಮಾ ಮೊತ್ತ ರೈತರು ಆ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ (A₁+FL) ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ಶೇ.83 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ.
- ಅಂದರೆ, ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದನ್ವಯ, ರೈತ ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚ (A₁+FL) ದಲ್ಲ ಶೇ.83 ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಬೆಳೆಹಾನಿಯಾದಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ.
- ಆದರೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ಶೇ.48 ರಷ್ಟು ರೈತ ಭರಿಸುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಮಾ ಮೊತ್ತ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

- ಈ ಸಾಲಿನ ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲ ಶೇ.77 ರಷ್ಟು ಮಳೆ ಕೊರತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಬತ್ತನೆಯಾದ ಬಹುತೇಕ ಬೆಳೆಗಳು ತೇವಾಂಶ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಿಂಗಾರಿನ ಬೆಳೆ ಕೂಡಾ ಬರದ ಬಾದೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

- ಕೇಂದ್ರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ (PMFBY) ಬೆಳೆವಿಮೆ ಜೊತೆಗೆ ಇತರೆ ವಿಮೆಗಳೂ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜೀವವಿಮೆ, ಅಪಘಾತ ವಿಮೆ, ಕೃಷಿಯಂತ್ರ, ಜಾನುವಾರುಗಳ ವಿಮೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಮೆಗಳನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಿ ಏಕೀಕೃತ ವಿಮಾ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಯೋಜನೆ (Unified Package Insurance Scheme) ಯೋಜನೆಯೂ ನೇರಿರುತ್ತದೆ.
- ಈ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳೆಗಾವಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲ ನೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲ 56,772 ಮತ್ತು 19,800 ರೈತರನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

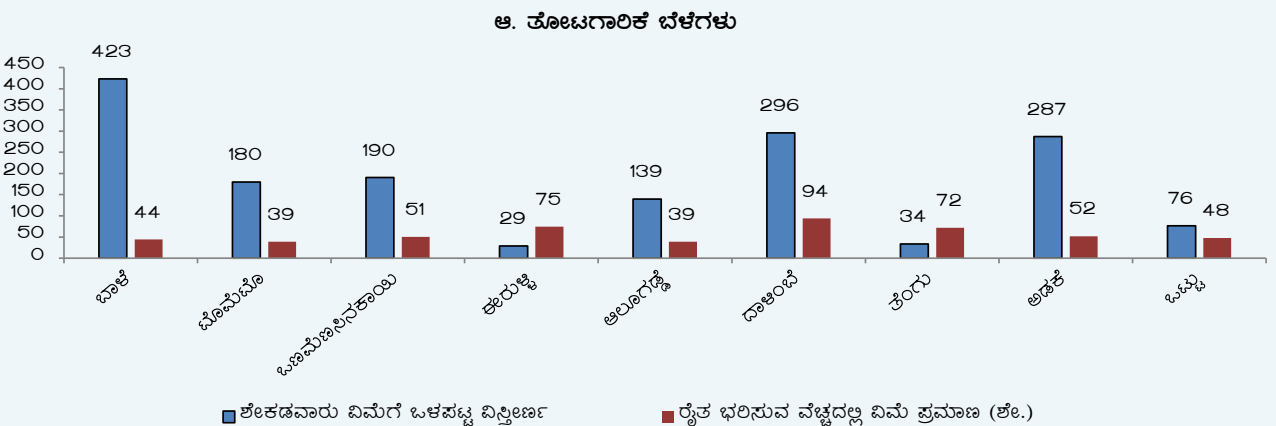
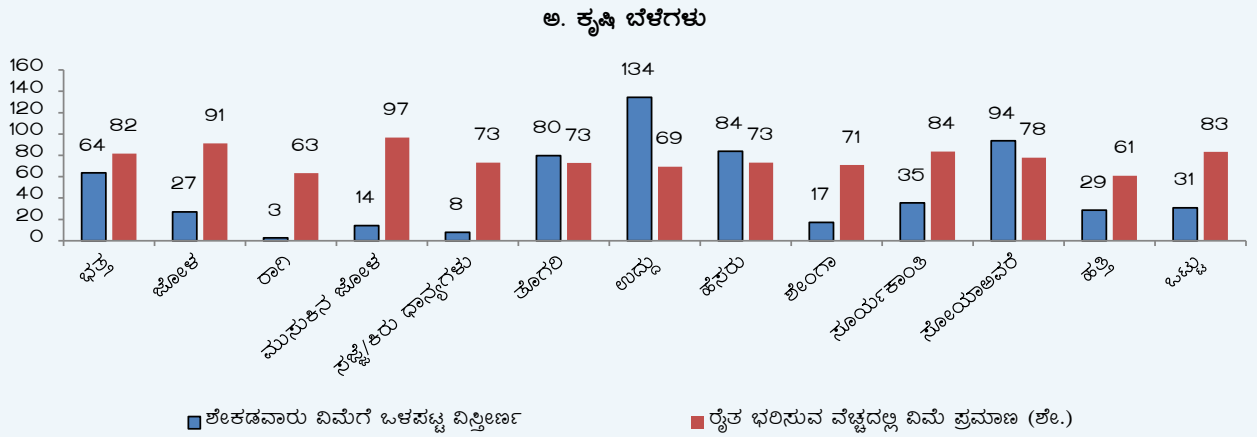
- ರೈತರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದೊದಗುವ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಭದ್ರತೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಣಾಮ ಜೀರಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

- ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸಿ, ಬೆಳವಿಮೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ರಾಜ್ಯದ ಎರಡು ಪ್ರತಿಸ್ಥಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ' (ISEC) ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡದ 'ಬಹುವಿಭಾಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ' (CMDR) ಗಳೊಡನೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಲು ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ವರದಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಸಾಲಿನ ಹಿಂಗಾರು ಕೃಷಿಗೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

VII. ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ನೋಟನ ರದ್ದತಿ ಪರಿಣಾಮ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ರೂ.500 ಮತ್ತು ರೂ.1000 ನೋಟನ ಚಲಾವಣೆ ರದ್ದತಿಯಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ರೈತರೂ ಸಹ ಹಲವು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಬವಣೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರೈತರು ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ವಿಕ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ತರಲಾರುವರು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲೂ ಬೇರೆಡೆಯಂತೆ ನಗದು ಹಣದ ಅಭಾವ ಬಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ಸಮತೋಲನ ತಪ್ಪಿ, ಬೆಲೆ ಇಳಕೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ನಿಜ್ಜಳವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಲೇ ಈರುಳ್ಳಿ, ಟೊಮೆಟೊ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಅಡಕೆಯ ವಹಿವಾಟನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ವರದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಟನ ರದ್ದತಿಯಾದ ದಿನಾಂಕ, ನವೆಂಬರ್ 8 ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 8 ರವರೆಗೆ, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಟೊಮೆಟೊ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಮತ್ತು ಅಡಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಆವಕ ಮತ್ತು ಸೆಗಟು ಧಾರಣೆಗೂ ಇದೇ

ಚಿತ್ರ 6. ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಅವಕ ಮತ್ತು ಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಿ 3 ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ 7 ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

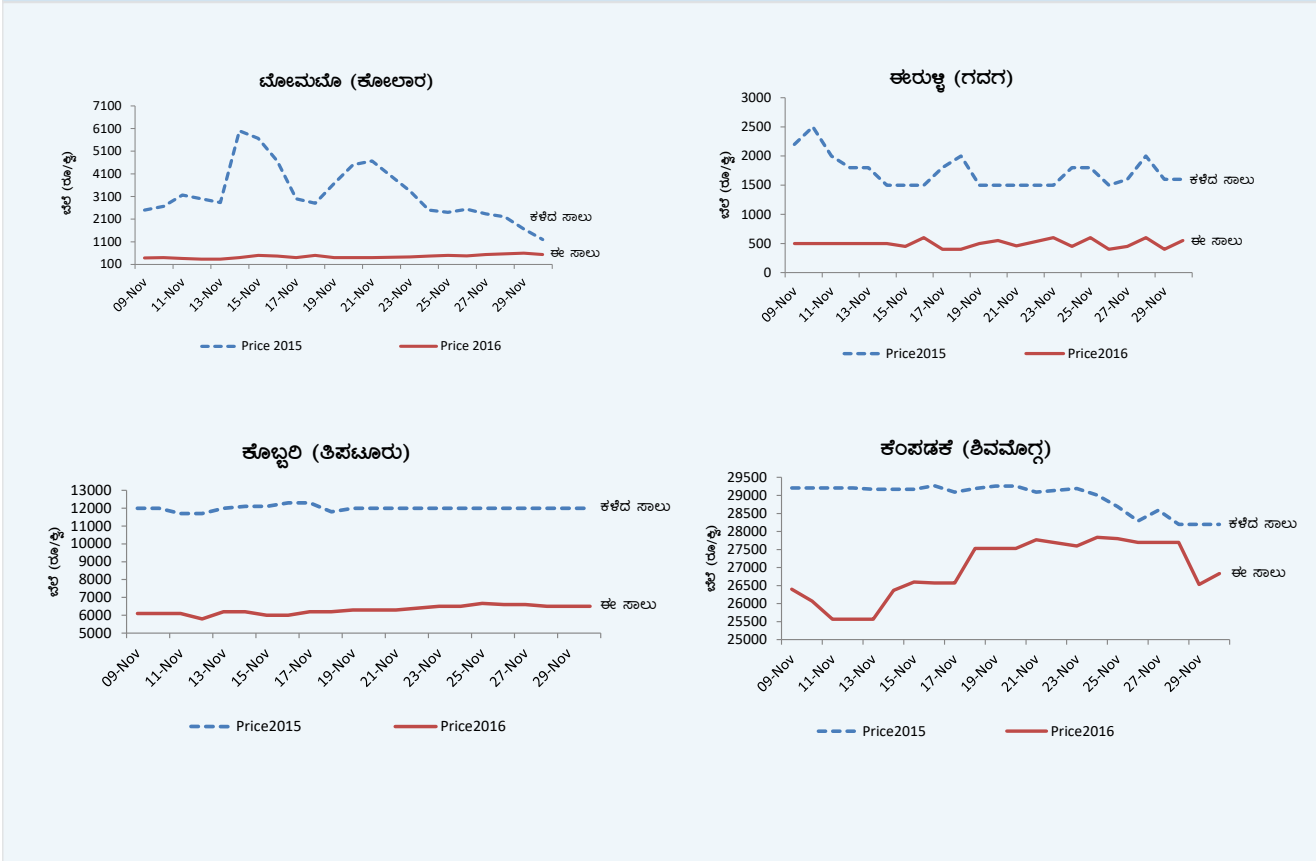
- ಈ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿ ನಂತರದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೊಮೆಟೊ, ಈರುಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಧಾರಣೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಬೊಮೆಟೊ ಮತ್ತು ಈರುಳ್ಳಿ ಬೆಲೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.84 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಇಳಿದು ಬಹುತೇಕ ನೆಲಕಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

- ನವೆಂಬರ್‌ಗಿಂತ ಮೊದಲು ತಿಪಟೂರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ಅವಕ ಶೇ.98 ರಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಧಾರಣೆ ಶೇ.45 ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿ ನಂತರ ಅವಕ ಶೇ.9 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಧಾರಣೆ ಶೇ.47 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪಟ್ಟಿ 3. ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿಯ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಅವಕ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ವರ್ತನೆ

ಬೆಲೆಗಳು	ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ವರೆಗೆ		ನವೆಂಬರ್ 9ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 8 ರವರೆಗೆ	
	ಅವಕ ಬದಲಾವಣೆ (ಶೇ.)	ಧಾರಣೆ ಬದಲಾವಣೆ (ಶೇ.)	ಅವಕ ಬದಲಾವಣೆ (ಶೇ.)	ಧಾರಣೆ ಬದಲಾವಣೆ (ಶೇ.)
ಬೊಮೆಟೊ	-8	37	257	-84
ಈರುಳ್ಳಿ	1	-49	4	-70
ಕೊಬ್ಬರಿ	98	-45	9	-47
ಅಡಕೆ (ರಾಶಿ)	-3	-22	84	-7

ಚಿತ್ರ 7: ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿಯ ನಂತರದ ಬೆಲೆ ವರ್ತನೆ

- ಓಮೆಓಮೆ ಮತ್ತು ಅಡಕೆ (ಕೆಂಪಡಿಕೆ) ಅವಕ ಕೂಡ ಈ ಸಾಲನಲ್ಲ ಗಮನಾರ್ಹ ಏರಿರುವುದೂ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ ಧಾರಣೆ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಕ್ಕಿಂತ 'ಬಾಹ್ಯ' ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲ ಹಣದ ಪೂರೈಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಾಲನಲ್ಲ ಓಮೆಓಮೆ ಮತ್ತು ಈರುಳ್ಳಿ ಧಾರಣೆಗಳು ನವೆಂಬರ್ ೨ ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಇಳಿಮುಖ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ.
- ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ಬಹುಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಧಾರಣೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ನಿಜಕ್ಕಳವಾಗಿದೆ. ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಬೆಳೆಗಳು ಕಲಾವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಅವಕ ಅಧಿಕವಾಗಲಿದೆ. ಆಗ ಸಹಜವಾಗಿ ನಗದು ಅಭಾವವಾಗಲಿದೆ.

• ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ದಿನಾಂಕ 16-11-2016 ರಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಹಾಕಿ ಎಪಿಎಂಸಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ವಹಿವಾಟಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಡಚಣೆಯಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣ ಪಾವತಿಗೆ ಶೀಘ್ರ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ.

- ಆದರೆ, ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಬಹುತೇಕ (ಶೇ.59) ಎಪಿಎಂಸಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೇ ಬರದೆ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಕಳೆದ ಸಾಲನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅನಧಿಕೃತ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಹಿವಾಟಿನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟಿನ ರದ್ದತಿ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಲಿದೆ. ಧಾರಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಆ ರೀತಿ ಅನಧಿಕೃತ ವಹಿವಾಟಿನ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ರೈತರ ಬವಣೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಲಿದೆ.

• ಹೀಗೆ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಮೌಲ್ಯದ ನೋಟುಗಳ ರದ್ದತಿಯಿಂದಾಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತಕ್ಷಣ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

VIII. ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಪರಿವರ್ತನೆ

- ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಡಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ

ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಜೋಳ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ಓಮೆಓಮೆ, ಈರುಳ್ಳಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ದಾಳಂಬೆ, ತೆಂಗು ಹಾಗೂ ಕಾಳುಮೆಣಸು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲ ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲರುತ್ತದೆ.

- “ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ದಶಕ (2004-05 ರಿಂದ 2014-15) ದಲ್ಲಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ದೆಸೆ” ಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬೆಳೆ, ಬೆಳೆಗುಂಪು, ವಲಯ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ ಸಮೇತ ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: 26.12.2015 ರಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಭರವಸೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

• ಈ ವರದಿಯನ್ವಯ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಬೆಳೆಗಳಾದ ರಾಗಿಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ದಶಕದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 2.30 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ (ಶೇ.25), ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ 10.72 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ (ಶೇ.75) ಹಾಗೂ ಜೋಳ 4.74 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ (ಶೇ.31) ಬಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿ.

- ಜೊತೆಗೆ, ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಭತ್ತ (ಶೇ.11), ಸಜ್ಜೆ (ಶೇ.46), ಉದ್ದು (ಶೇ.37), ಶೇಂಗಾ (ಶೇ.37), ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ (ಶೇ.3) ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ತರಕಾರಿಯಾದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ (ಶೇ.43) ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕೂಡಾ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಇಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀಳಲಿದೆ.
- ಆದರೆ, ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಅಡಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.43 ಮತ್ತು ಶೇ.40 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಓಮೆಓಮೆ (ಶೇ.47), ಈರುಳ್ಳಿ (ಶೇ.11), ದ್ರಾಕ್ಷಿ (ಶೇ.105), ದಾಳಂಬೆ (ಶೇ.73), ತೆಂಗು (ಶೇ.13) ಮತ್ತು ಕಾಳುಮೆಣಸು (ಶೇ.81) ಈ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೂಡಾ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಬೆಲೆ ಸದಾ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

• ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಉತ್ಪಾದನೆ ನೀತಿ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿಗದಿ, ಮಾರಾಟ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

IX. ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯೋಜನೆ

- ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಪರಿಸರ ವಲಯಗಳ ಎಂಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು/ವಿಸ್ತರಣಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಘಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶನಲು ದಿನಾಂಕ 07.11.2016 ರಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

- ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಯೋಜನೆಯ ನೀಲ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮುಂದಿಡಲಾಗುವುದು.

- ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು) ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಗ್ರಾಮವೊಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ರೈತರು, ತಜ್ಞರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರೈತರನ್ನು ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿ ಅವರ ಸಹಮತವನ್ನೂ ಸಹ ಪಡೆದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ (Baseline Survey) ಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಆಯಾ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೈಗೊಂಡು, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಫಲತಾಂಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

- ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಫಲತಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಯ ನೀಲ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ನಂತರ ಆಯ್ಕೆ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು (Integrated Farming System) ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವು ಗ್ರಾಮದ ಕನಿಷ್ಠ 25 ಮಂದಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ಉತ್ಸಾಹ ತರುಣ ರೈತರನ್ನು (ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಗುರುತಿಸಿ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ತರಬೇತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರವಾಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಮೂಲ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತದೆ.

- ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿ, ಫಲಾನುಭವ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕನಿಷ್ಠ 10 ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ 40 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರತಿ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಕೂಡಾ ಮಾಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

- ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ; ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಭತ್ತ ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ; ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ; ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗು, ರಾಗಿ ಇತರೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ; ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ; ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ; ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ, ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ಆಧಾರಿತ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟಗಳ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಕಾರ್ಯೋಜನೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ನೀತಿ-ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮಾದರಿಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ, ನೀಲ ನಕ್ಷೆಯ ಅನ್ವಯ ಆದ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಅತ್ಯಗತ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ, ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ಯೋಜನೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲ ರೈತರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ನಡೆಸಲು ಹೊರಗಿನ ಬಾಹ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (External Agency) ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

- ಈ ಮೂಲಕ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತೃಪ್ತ ಕೃಷಿ ಬದುಕು, ವಲಸೆ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆರಹಿತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸೊಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ 1: ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಎಕರೆವಾರು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ: 2015-16

ಗುಂಪು	ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ/ ಖರೀದಿ ಬೆಲೆ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್) 2016-17	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (ರೂ./ ಎಕರೆ)	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್/ ಎಕರೆ)	ಬೆಲೆ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ (ರೂ./ಎಕರೆ)	ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ/ನಷ್ಟ (ರೂ./ಎಕರೆ)	
								ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ	ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಮೇಲೆ (ಶೇ)
ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	1 (a)	ಭತ್ತ (ನೀ)	1470	32168	26.18	1674	46058	13890	28
	1 (b)	ಭತ್ತ (ಮಳೆ)	1470	26808	16.18	1185	25591	-1216	17
	2	ರಾಗಿ	1725	21917	7.77	1789	17186	-4731	-28
	3 (a)	ಜೋಳ (ಹೈ)	1625	13841	8.00	1649	14083	242	0
	3 (b)	ಜೋಳ (ಬಳ)	1650	17191	6.10	2433	19831	2640	-18
	4	ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ	1365	20893	23.10	1281	29590	8697	51
	5	ಸಜ್ಜೆ	1330	16559	5.52	1299	8481	-8078	-52
ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು	6	ಕಡಲೆ	4000	19877	4.37	4862	21251	1375	-12
	7	ತೊಗರಿ	5050	21687	6.20	8273	51263	29575	44
	8	ಉದ್ದು	5000	16404	2.07	7014	14496	-1908	-37
	9	ಹೆಸರು	5225	16393	3.66	5552	20338	3945	17
ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು	10	ಶೇಂಗಾ	4220	24436	5.17	4099	25193	758	7
	11	ಸೋಯಾ ಅವರೆ	2775	17947	6.68	3529	23585	5638	3
	12	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	3950	17032	4.28	3750	16051	-981	-1
ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು	13	ಹತ್ತಿ	3860	32852	7.97	4588	36569	3717	-6
	14	ಒಣಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ	ಇಲ್ಲ	50842	6.77	10535	71359	20517	-
ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು	15	ಬೊಂಬಾಯಿ	ಇಲ್ಲ	105846	153.08	962	147215	41369	-
	16	ಕೇರುಳ್ಳಿ	624	33321	46.45	1067	49557	16236	-13
	17	ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ	ಇಲ್ಲ	66503	57.62	1544	88942	22439	-
ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಗಳು	18	ಬಾಳೆ	ಇಲ್ಲ	73936	97.60	1953	190992	117056	-
	19	ದ್ರಾಕ್ಷಿ	ಇಲ್ಲ	59624	73.40	3150	231210	171586	-
	20	ದಾಳಂಬೆ	ಇಲ್ಲ	55021	39.70	6780	269166	214145	-
ತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳು	21	ತೆಂಗು	8	68972	6000*	8	48000	-20972	-30
		ಕೊಬ್ಬರಿ	6240	82264	9.23	7305	67428	-14836	-30
	22	ಕೆಂಪಡಕೆ	27000	130704	8.80	27000	237600	106895	82
		ಬಳಿಬಡಕೆ	25100	111098	10.00	20196	201960	90862	126
ಸಾಂಬಾರು ಬೆಳೆಗಳು	23	ಶುಂಠಿ	ಇಲ್ಲ	122894	91.31	3052	278703	155809	-
	24	ಅರಿಶಿಣ	ಇಲ್ಲ	85474	31.18	9507	296374	210900	-
	25	ಕರಿ ಮೆಣಸು	ಇಲ್ಲ	58309	2.81	61600	173096	114787	-

* ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ (ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ), ರೂ/ಕಾಯಿಗೆ

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

1(a). PADDY (irri)

Season: Kharif

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -303; Female - 150; Tractor (Rs./hrs) - 657; FYM (Rs./Tractor Load) - 3030

Sl.No.	Details		Units	Cost/Return	%
A	VARIABLE COST			30617	60.95
I	Human Labour		47.99	10541	20.98
	Family	Male (no.)	10.21	3093	6.16
		Female (no.)	1.00	151	0.30
	Labour	Male (no.)	11.64	3528	7.02
		Female (no.)	25.13	3770	7.50
II	Machine & Bullock Labour			7088	14.11
	Tractor (Hrs)		5.53	3633	7.23
	Bullock (Days)		0.40	362	0.72
	Mechanical Harvester(Hrs)		1.33	2949	5.87
	Sprayer(Days)		1.08	143	0.29
III	Inputs			10169	20.24
	FYM (Tractor loads)			408	0.81
	Seeds (Kgs)		26.00	907	1.81
	Fertilizer (Kgs)		361	6044	12.03
	Pesticides (ltr)			2810	5.59
IV	Marketing Expenses (Rs)			683	1.36
V	Interest on working capital (15 %)**			2136	4.25
B	FIXED COST			19617	39.05
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*			656	1.31
II	Land and water tax			115	0.23
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings			780	1.55
IV	Rental value of land (25% Gross income)**			11514	22.92
V	Managerial cost (15 % of all cost)**			6552	13.04
C	COST		Cost A ₁ + FL	32168	64.04
			TOTAL COST (C₃)	50234	100.00
D	OUTPUT		Grain (Qtl)	26.18	43828
			Price (Rs Per Qtl)		1674
			By-product (Tractor load)	0.79	2229
			Price (Rs Per tractor load)		2833
E	RETURN		Gross Return		46058
			Return Over Cost A ₁ + FL		13890
			Return Over Total Cost		-4177
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)		Cost A ₁ + FL		1144
			Cost C ₃		1834

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

1(b). PADDY (rainfed)

Season: Kharif

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -295; Female - 160; Tractor (Rs./hrs) - 618; FYM (Rs./Tractor Load) - 4625

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		25875	67.76	
I	Human Labour	38.54	8579	22.47	
	Family	Male (no.)	5.46	1609	4.21
		Female (no.)	2.44	390	1.02
	Labour	Male (no.)	12.42	3664	9.59
		Female (no.)	18.22	2915	7.63
II	Machine & Bullock Labour		6121	16.03	
	Tractor (Hrs)	4.41	2723	7.13	
	Bullock (Days)	1.46	1696	4.44	
	Combined Harvester (Hrs)	0.87	1639	4.29	
	Sprayer(Days)	0.81	63	0.16	
III	Inputs		8508	22.28	
	FYM (Tractor loads)		4463	11.69	
	Seeds (Kgs)	30.86	633	1.66	
	Fertilizer (Kgs)	132.75	2403	6.29	
	Pesticides (ltr)		1009	2.64	
IV	Marketing Expenses (Rs)		862	2.26	
V	Interest on working capital (15 %)**		1805	4.73	
B	FIXED COST		12312	32.24	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		408	1.07	
II	Land and water tax		20	0.05	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		505	1.32	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		6398	16.75	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		4981	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	26808	70.20	
		TOTAL COST (C₃)	38186	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	16.18	19179	
		Price (Rs Per Qtl)		1185	
		By-product (Tractor load)	1.35	6413	
		Price (Rs Per tractor load)		4750	
E	RETURN	Gross Return	25591		
		Return Over Cost A ₁ + FL	-1216		
		Return Over Total Cost	-12595		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	1261		
		Cost C ₃	1964		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

2. RAGI

Season: Kharif/Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -342; Female - 216; Tractor (Rs./hrs) - 641; FYM (Rs./Tractor Load) - 1988

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		21619	71.72	
I	Human Labour	33.32	8854	29.37	
	Family	Male (no.)	2.71	928	3.08
		Female (no.)	1.87	404	1.34
	Labour	Male (no.)	10.44	3572	11.85
		Female (no.)	18.29	3951	13.11
II	Machine & Bullock Labour		3662	12.15	
	Tractor (Hrs)	2.27	1455	4.83	
	Bullock (Days)	2.45	2206	7.32	
III	Inputs		6808	22.59	
	FYM (Tractor loads)		4605	15.28	
	Seeds (Kgs)	9.46	223	0.74	
	Fertilizer (Kgs)	108	1980	6.57	
IV	Marketing Expenses (Rs)		786	2.61	
V	Interest on working capital (15 %)**		1508	5.00	
B	FIXED COST		8526.4	28.28	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		272	0.90	
II	Land and water tax		26	0.09	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		0	0.00	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		4296	14.25	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3932	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	21917	72.70	
		TOTAL COST (C₃)	30145	100	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	7.77	13892	
		Price (Rs Per Qtl)		1789	
		By-product (Tractor load)	1	3294	
		Price (Rs Per tractor load)		3294	
E	RETURN	Gross Return		17186	
		Return Over Cost A ₁ + FL		-4731	
		Return Over Total Cost		-12959	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	2398		
		Cost C ₃	3457		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

3(a). HYBRID JOWAR

Season: Kharif/Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -266; Female - 150; Tractor (Rs./hrs) - 500; FYM (Rs./Tractor Load) - 1340

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		13430	67.26	
I	Human Labour	18.38	3936	19.71	
	Family	Male (no.)	4.64	1234	6.18
		Female (no.)	2.16	324	1.62
	Labour	Male (no.)	5.52	1468	7.35
		Female (no.)	6.06	909	4.55
II	Machine & Bullock Labour		3934	19.70	
	Tractor (Hrs)	3.33	1667	8.35	
	Bullock (Days)	1.81	1560	7.82	
	Thresher(Hrs)	3.92	598	3.00	
	Sprayer(Days)	0.55	109	0.55	
III	Inputs		4108	20.58	
	FYM (Tractor loads)		1317	6.60	
	Seeds (Kgs)	2.05	248	1.24	
	Fertilizer (Kgs)	103	1856	9.30	
	Pesticides (ltr)	0.76	687	3.44	
IV	Marketing Expenses (Rs)		515	2.58	
V	Interest on working capital (15 %)**		937	4.69	
B	FIXED COST		6536	32.74	
I	Crop insurance/Risk premium (2 % of crop loan)*		275	1.38	
II	Land and water tax		19	0.10	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		117	0.59	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		3521	17.63	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		2604	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	13841	69.32	
	TOTAL COST (C₃)		19965	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	8.00	13192	
	Price (Rs Per Qtl)		1649		
	By-product (Tractor load)	1.03	891		
	Price (Rs Per tractor load)		865		
E	RETURN	Gross Return	14083		
	Return Over Cost A ₁ + FL		242		
	Return Over Total Cost		-5882		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	1619		
		Cost C ₃	2384		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

3(b). WHITE JOWAR

Season: Rabi / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -253; Female - 124; Tractor (Rs./hrs) - 886; FYM (Rs./Tractor Load) - 2518

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		16801	64.96	
I	Human Labour	26.29	5147	19.90	
	Family	Male (no.)	5.54	1402	5.42
		Female (no.)	2.10	260	1.01
	Labour	Male (no.)	9.09	2300	8.89
		Female (no.)	9.56	1185	4.58
II	Machine & Bullock Labour		6090	23.55	
	Tractor (Hrs)	1.85	1637	6.33	
	Bullock (Days)	2.30	2409	9.32	
	Thresher(Hrs)	1.20	1864	7.21	
	Sprayer(Days)	0.40	180	0.69	
III	Inputs		3751	14.50	
	FYM (Tractor loads)		1746	6.75	
	Seeds (Kgs)	3.74	294	1.14	
	Fertilizer (Kgs)	85.42	1281	4.95	
	Pesticides (ltr)	0.41	429	1.66	
IV	Marketing Expenses (Rs)		641	2.48	
V	Interest on working capital (15 %)**		1172	4.53	
B	FIXED COST		8671	33.53	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		248	0.96	
II	Land and water tax		22	0.09	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		120	0.47	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		4958	19.17	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3322	12.85	
C	COST	Cost A ₁ + FL	17191	66.47	
		TOTAL COST (C₃)	25862	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	6.10	14831	
		Price (Rs Per Qtl)		2433	
		By-product (Tractor load)	2.00	5000	
		Price (Rs Per tractor load)		2500	
E	RETURN	Gross Return	19831		
		Return Over Cost A ₁ + FL	2640		
		Return Over Total Cost	-6031		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	2000		
		Cost C ₃	3422		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

4. MAIZE

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/ Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -249; Female - 161; Tractor (Rs./hrs) - 909; FYM (Rs./Tractor Load) - 1287

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		20297	62.4	
I	Human Labour	35.90	7754	23.83	
	Family	Male (no.)	7.99	1988	6.11
		Female (no.)	2.17	350	1.08
	Labour	Male (no.)	14.45	3597	11.06
		Female (no.)	11.29	1818	5.59
II	Machine & Bullock Labour		4026	12.37	
	Tractor (Hrs)	1.14	1032	3.17	
	Bullock (Days)	2.44	2009	6.18	
	Thresher (Hrs)	0.97	943	2.90	
	Sprayer(Days)		42	0.13	
III	Inputs		6778	20.83	
	FYM (Tractor loads)		2100	6.45	
	Seeds (Kgs)	7.03	1475	4.53	
	Fertilizer (Kgs)	252.34	2973	9.14	
	Pesticides (ltr)		231	0.71	
IV	Marketing Expenses (Rs)		324	1.00	
V	Interest on working capital (15 %)**		1416	4.35	
B	FIXED COST		12237	37.61	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		384	1.18	
II	Land and water tax		22	0.07	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		190	0.59	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		7397	22.74	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		4244	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	20893	64.22	
	TOTAL COST (C₃)		32534	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	23.10	29590	
	Price (Rs Per Qtl)		1281		
E	RETURN	Gross Return	29590		
	Return Over Cost A₁ + FL		8697		
	Return Over Total Cost		-2944		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	904		
		Cost C ₃	1408		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

5. BAJRA

Season: Kharif/Rainfed

(Rupees/ Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -283; Female - 163; Tractor (Rs./hrs) - 530; FYM (Rs./Tractor Load) - 1669

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%
A	VARIABLE COST		16178	75.31
I	Human Labour	30.42	6430	29.93
	Family			
	Male (no.)	4.49	1271	5.92
	Female (no.)	4.76	775	3.61
	Labour			
	Male (no.)	7.78	2201	10.24
	Female (no.)	13.40	2184	10.17
II	Machine & Bullock Labour		4170	19.41
	Tractor (Hrs)	2.63	1396	6.50
	Bullock (Days)	2.57	2452	11.42
	Thresher(Hrs)	2.19	244	1.13
	Sprayer(Days)	0.43	78	0.36
III	Inputs		3848	17.91
	FYM (Tractor loads)		1792	8.34
	Seeds (Kgs)	1.64	480	2.23
	Fertilizer (Kgs)	81.82	1402	6.53
	Pesticides (ltr)	0.30	174	0.81
IV	Marketing Expenses (Rs)		601	2.80
V	Interest on working capital (15 %)**		1129	5.25
B	FIXED COST		5304	24.69
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		216	1.01
II	Land and water tax		18	0.08
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		148	0.69
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		2120	9.87
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		2802	13.04
C	COST			
	Cost A ₁ + FL		16559	77.09
	TOTAL COST (C₃)		21482	100.00
D	OUTPUT			
	Grain (Qtl)	5.52	7168	
	Price (Rs Per Qtl)		1299	
	By-product (Tractor load)	1.17	1313	
	Price (Rs Per tractor load)		1123	
E	RETURN			
	Gross Return		8481	
	Return Over Cost A ₁ + FL		-8078	
	Return Over Total Cost		-13000	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)			
	Cost A ₁ + FL		2762	
	Cost C ₃		3654	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

6. BENGAL GRAM

Season: Rabi/Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -244; Female - 156; Tractor (Rs./hrs) - 1425; FYM (Rs./Tractor Load) - 1321

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		19515	67.37	
I	Human Labour	30.51	6052	20.89	
	Family	Male (no.)	4.23	1033	3.57
		Female (no.)	2.68	418	1.44
	Labour	Male (no.)	10.45	2550	8.80
		Female (no.)	13.15	2051	7.08
II	Machine & Bullock Labour		5864	20.24	
	Tractor (Hrs)	1.60	2285	7.89	
	Bullock (Days)	1.60	2178	7.52	
	Thresher (Hrs)	2.44	1052	3.63	
	Sprayer(Days)	0.69	349	1.20	
III	Inputs		5525	19.07	
	FYM (Tractor loads)		1603	5.53	
	Seeds (Kgs)	24.32	1061	3.66	
	Fertilizer (Kgs)	77.71	2114	7.30	
	Pesticides (ltr)	5.64	747	2.58	
IV	Marketing Expenses (Rs)		712	2.46	
V	Interest on working capital (15 %)**		1361	4.70	
B	FIXED COST		9453	32.63	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		162	0.56	
II	Land and water tax		22	0.08	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		178	0.61	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		5313	18.34	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3778	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	19877	68.62	
		TOTAL COST (C₃)	28968	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	4.37	21251	
		Price (Rs Per Qtl)		4862	
E	RETURN	Gross Return		21251	
		Return Over Cost A ₁ + FL		1375	
		Return Over Total Cost		-7717	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		4547	
		Cost C ₃		6627	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

7. REDGRAM (tur)

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -240; Female - 162; Tractor (Rs./hrs) - 848; FYM (Rs./Tractor Load) - 1224

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%		
A	VARIABLE COST		21008	52.95		
I	Human Labour		26.34	5416	13.65	
		Family	Male (no.)	5.35	1285	3.24
			Female (no.)	2.51	407	1.03
		Labour	Male (no.)	9.38	2252	5.68
			Female (no.)	9.09	1472	3.71
II	Machine & Bullock Labour			7033	17.72	
		Tractor (Hrs)	2.98	2531	6.38	
		Bullock (Days)	1.95	2229	5.62	
		Thresher(Hrs)	1.13	1136	2.86	
		Harvester (Hrs)	0.57	870	2.19	
		Sprayer(Days)	0.37	267	0.67	
III	Inputs			5482	13.82	
		FYM (Tractor loads)		1379	3.48	
		Seeds (Kgs)	5.46	1129	2.85	
		Fertilizer (Kgs)	126.75	2203	5.55	
		Pesticides (ltr)	0.34	770	1.94	
IV	Marketing Expenses (Rs)		337	0.85		
V	Interest on working capital (15 %)**		2740	6.91		
B	FIXED COST		18670	47.05		
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		328	0.83		
II	Land and water tax		22	0.06		
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		329	0.83		
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		12816	32.30		
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		5175	13.04		
C	COST	Cost A ₁ + FL		21687	54.66	
		TOTAL COST (C ₃)		39679	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	6.20	51263		
		Price (Rs Per Qtl)		8273		
E	RETURN	Gross Return		51263		
		Return Over Cost A ₁ + FL		29575		
		Return Over Total Cost		11584		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		3500		
		Cost C ₃		6403		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

8. BLACK GRAM

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -296; Female - 153; Tractor (Rs./hrs) - 560; FYM (Rs./Tractor Load) - 1172

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		16018	69.54	
I	Human Labour	27.17	5682	24.67	
	Family	Male (no.)	2.07	614	2.66
		Female (no.)	2.06	316	1.37
	Labour	Male (no.)	8.59	2544	11.04
		Female (no.)	14.44	2209	9.59
II	Machine & Bullock Labour		3554	15.43	
	Tractor (Hrs)	2.12	1188	5.16	
	Bullock (Days)	1.73	1906	8.28	
	Thresher(Hrs)	0.49	314	1.36	
	Sprayer(Days)	0.76	146	0.63	
III	Inputs		5368	23.31	
	FYM (Tractor loads)		2189	9.50	
	Seeds (Kgs)	5.31	656	2.85	
	Fertilizer (Kgs)	76.03	1864	8.09	
	Pesticides (ltr)	0.84	659	2.86	
IV	Marketing Expenses (Rs)		296	1.29	
V	Interest on working capital (15 %)**		1118	4.85	
B	FIXED COST		7015	30.46	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		224	0.97	
II	Land and water tax		30	0.13	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		133	0.58	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		3624	15.73	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3004	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	16404	71.22	
		TOTAL COST (C₃)	23032	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	2.07	14496	
		Price (Rs Per Qtl)		7014	
E	RETURN	Gross Return		14496	
		Return Over Cost A ₁ + FL		-1908	
		Return Over Total Cost		-8536	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		7937	
		Cost C ₃		11145	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

9. GREEN GRAM

Season: Kharif/ Rabi

(Rupees/ Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -265; Female - 160; Tractor (Rs./hrs) - 683; FYM (Rs./Tractor Load) - 1368

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		16021	64.87	
I	Human Labour	24.284	5320	21.54	
	Family	Male (no.)	5.03	1334	5.40
		Female (no.)	1.31	209	0.85
	Labour	Male (no.)	8.63	2287	9.26
		Female (no.)	9.31	1490	6.03
II	Machine & Bullock Labour		3843	15.56	
	Tractor (Hrs)	1.82	1243	5.03	
	Bullock (Days)	1.99	1915	7.75	
	Thresher(Hrs)	33.75	466	1.89	
	Sprayer(Days)	0.80	219	0.89	
III	Inputs		5439	22.02	
	FYM (Tractor loads)		1983	8.03	
	Seeds (Kgs)	5.08	399	1.61	
	Fertilizer (Kgs)	118.67	2643	10.70	
	Pesticides (ltr)	0.61	414	1.67	
IV	Marketing Expenses (Rs)		301	1.22	
V	Interest on working capital (15 %)**		1118	4.53	
B	FIXED COST		8678	35.13	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		232	0.94	
II	Land and water tax		21	0.09	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		118	0.48	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		5084	20.59	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3222	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	16393	66.37	
	TOTAL COST (C₃)		24699	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	3.66	20338	
	Price (Rs Per Qtl)			5552	
E	RETURN	Gross Return		20338	
	Return Over Cost A₁ + FL			3945	
	Return Over Total Cost			-4361	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		4475	
		Cost C ₃		6742	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

10. GROUNDNUT

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -279; Female - 161; Tractor (Rs./hrs) - 654; FYM (Rs./Tractor Load) - 1720

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		23840	67.45	
I	Human Labour	40.49	7725	21.86	
	Family	Male (no.)	1.24	345	0.98
		Female (no.)	2.12	341	0.96
	Labour	Male (no.)	8.99	2507	7.09
		Female (no.)	28.15	4532	12.82
II	Machine & Bullock Labour		4124	11.67	
	Tractor (Hrs)	1.96	1280	3.62	
	Bullock (Days)	2.52	2629	7.44	
	Sprayer(Days)	0.72	185	0.52	
	Thresher (Hrs)	0.06	30	0.08	
III	Inputs		9476	26.81	
	FYM (Tractor loads)		2402	6.79	
	Seeds (Kgs)	50.64	3678	10.41	
	Fertilizer (Kgs)	82.92	2413	6.83	
	Micro nutrient (Kg)	47.78	334	0.94	
	Pesticides / Weedicide (ltr)	0.96	649	1.84	
IV	Marketing Expenses (Rs)		852	2.41	
V	Interest on working capital (15 %)**		1663	4.71	
B	FIXED COST		11504	32.55	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		352	1.00	
II	Land and water tax		18	0.05	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		225	0.64	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		6298	17.82	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		4610	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	24436	69.14	
		TOTAL COST (C₃)	35344	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	5.17	21193	
		Price (Rs Per Qtl)		4099	
		By-product (Tractor load)	1.00	4000	
		Price (Rs Per tractor load)		4000	
E	RETURN	Gross Return		25193	
		Return Over Cost A ₁ + FL		758	
		Return Over Total Cost		-10151	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	3953		
		Cost C ₃	6062		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

11. SOYABEAN

Season: Kharif /Rainfed

(Rupees/ Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -252; Female - 159; Tractor (Rs./hrs) - 723; FYM (Rs./Tractor Load) - 2046

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		17549	64.00	
I	Human Labour	27.15701754	5656	20.63	
	Family	Male (no.)	5.70	1436	5.24
		Female (no.)	1.94	308	1.12
	Labour	Male (no.)	8.68	2188	7.98
		Female (no.)	10.84	1723	6.28
II	Machine & Bullock Labour		3915	14.28	
	Tractor (Hrs)	2.72	1970	7.18	
	Bullock (Days)	1.67	1383	5.05	
	Thresher		397	1.45	
	Sprayer(Days)	0.66	165	0.60	
III	Inputs		6177	22.53	
	FYM (Tractor loads)		2216	8.08	
	Seeds (Kgs)	30.33	1722	6.28	
	Fertilizer (Kgs)	130.67	1563	5.70	
	Pesticides (ltr)	1.26	676	2.47	
IV	Marketing Expenses (Rs)		578	2.11	
V	Interest on working capital (15 %)**		1224	4.47	
B	FIXED COST		9871	36.00	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		264	0.96	
II	Land and water tax		24	0.09	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		110	0.40	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		5896	21.50	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3577	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	17947	65.45	
		TOTAL COST (C₃)	27420	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	6.68	23585	
		Price (Rs Per Qtl)		3529	
E	RETURN	Gross Return		23585	
		Return Over Cost A ₁ + FL		5638	
		Return Over Total Cost		-3835	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		2685	
		Cost C ₃		4103	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

12. SUNFLOWER

Season: Kharif / Rabi

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -237; Female - 157; Tractor (Rs./hrs) - 632; FYM (Rs./Tractor Load) - 1631

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		16616	68.66	
I	Human Labour	24.62	4913	20.30	
	Family	Male (no.)	6.81	1615	6.67
		Female (no.)	2.23	351	1.45
	Labour	Male (no.)	6.29	1490	6.16
		Female (no.)	9.28	1457	6.02
II	Machine & Bullock Labour		4511	18.64	
	Tractor (Hrs)	3.56	2249	9.29	
	Bullock (Days)	2.32	1895	7.83	
	Thresher(Hrs)	0.96	316	1.31	
	Sprayer(Days)	0.26	51	0.21	
III	Inputs		5736	23.70	
	FYM (Tractor loads)		2175	8.99	
	Seeds (Kgs)	3.36	854	3.53	
	Fertilizer (Kgs)	126.51	2176	8.99	
	Pesticides (ltr)	0.50	531	2.20	
IV	Marketing Expenses (Rs)		297	1.23	
V	Interest on working capital (15 %)**		1159	4.79	
B	FIXED COST		7586	31.34	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		272	1.12	
II	Land and water tax		26	0.11	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		118	0.49	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		4013	16.58	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		3157	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	17032	70.38	
		TOTAL COST (C₃)	24202	100.00	
D	OUTPUT	Grain (Qtl)	4.28	16051	
		Price (Rs Per Qtl)		3750	
E	RETURN	Gross Return		16051	
		Return Over Cost A₁ + FL		-981	
		Return Over Total Cost		-8150	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		3979	
		Cost C ₃		5655	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

13. COTTON

Season: Kharif/Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -285; Female - 146; Tractor (Rs./hrs) - 710; FYM (Rs./Tractor Load) - 2284

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%		
A	VARIABLE COST		31446	65.11		
I	Human Labour	51.96	10147	21.01		
		Family	Male (no.)	6.79	1935	4.01
			Female (no.)	1.88	274	0.57
		Labour	Male (no.)	11.63	3316	6.87
			Female (no.)	31.66	4622	9.57
II	Machine & Bullock Labour		5323	11.02		
		Tractor (Hrs)	3.99	2834	5.87	
		Bullock (Days)	2.61	2218	4.59	
		Sprayer(Days)	1.10	271	0.56	
III	Inputs		10970	22.71		
		FYM (Tractor loads)		1066	2.21	
		Seeds (Kgs)	0.88	1808	3.74	
		Fertilizer (Kgs)	340.00	5682	11.77	
		Pesticides (ltr)	1.71	2414	5.00	
IV	Marketing Expenses (Rs)		904	1.87		
V	Interest on working capital (15 %)**		4102	8.49		
B	FIXED COST		16847	34.89		
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		1153	2.39		
II	Land and water tax		97	0.20		
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		156	0.32		
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		9142	18.93		
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		6299	13.04		
C	COST	Cost A ₁ + FL	32852	68.03		
		TOTAL COST (C₃)	48294	100.00		
D	OUTPUT	Lint (Qtl)	7.97	36569		
		Price (Rs Per Qtl)		4588		
E	RETURN	Gross Return		36569		
		Return Over Cost A ₁ + FL		3717		
		Return Over Total Cost		-11725		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		4122		
		Cost C ₃		6059		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

14. DRY CHILLI

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -259; Female - 154; Tractor (Rs./hrs) - 909; FYM (Rs./Tractor Load) - 1658

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		49046	62.10	
I	Human Labour	95.78	18363	23.25	
	Family	Male (no.)	14.55	3768	4.77
		Female (no.)	12.80	1972	2.50
	Labour	Male (no.)	19.86	5143	6.51
		Female (no.)	48.57	7480	9.47
II	Machine & Bullock Labour		7501	9.50	
	Tractor (Hrs)	4.26	3873	4.90	
	Bullock (Days)	3.13	3109	3.94	
	Sprayer(Days)	1.79	519	0.66	
III	Inputs		16233	20.55	
	FYM (Tractor loads)		3211	4.07	
	Seeds (Kgs)	0.77	462	0.58	
	Fertilizer (Kgs)	245.08	5502	6.97	
	Pesticides (ltr)	4.69	6690	8.47	
	Weedicides (ltr)/micro nutrients (kgs)	6.93	369	0.47	
IV	Marketing Expenses (Rs)		553	0.70	
V	Interest on working capital (15 %)**		6397	8.10	
B	FIXED COST		29938	37.90	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		1600	2.03	
II	Land and water tax		56	0.07	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		140	0.18	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		17840	22.59	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		10302	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	50842	64.37	
		TOTAL COST (C₃)	78985	100.00	
D	OUTPUT	Dry Chilli (Qtl)	6.77	71359	
		Price (Rs Per Qtl)		10535	
E	RETURN	Gross Return		71359	
		Return Over Cost A₁ + FL		20517	
		Return Over Total Cost		-7625	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		7506	
		Cost C ₃		11661	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

15. TOMATO

Season: Kharif/Irrigated

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -257; Female - 135; Tractor (Rs./hrs) - 838; FYM (Rs./Tractor Load) - 2485

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		103034	62.81	
I	Human Labour	183.4366667	33518	20.43	
	Family	Male (no.)	27.26	7005	4.27
		Female (no.)	15.13	2043	1.25
	Labour	Male (no.)	44.50	11437	6.97
		Female (no.)	96.55	13034	7.95
II	Machine & Bullock Labour		8660	5.28	
	Tractor (Hrs)	7.49	6275	3.83	
	Bullock (Days)	2.50	1836	1.12	
	Sprayer(Days)		550	0.34	
III	Inputs		45935	28.00	
	FYM (Tractor loads)		7015	4.28	
	Seeds /Seedlings		6744	4.11	
	Fertilizer (qtl)	4.14	3424	2.09	
	Pesticides (ltr)	2.08	6957	4.24	
	Wiring/Thread (Kgs)	36.85	3630	2.21	
	Poles	716.67	11467	6.99	
	Mulching Paper		6699	4.08	
IV	Marketing Expenses (Rs)		7732	4.71	
V	Interest on working capital (15 %)**		7188	4.38	
B	FIXED COST		61013	37.19	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		2260	1.38	
II	Land and water tax		25	0.02	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		527	0.32	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		36804	22.43	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		21397	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	105846	64.52	
		TOTAL COST (C₃)	164047	100.00	
D	OUTPUT	Tomato (Qtl)	153.08	147215	
		Price (Rs Per Qtl)		962	
E	RETURN	Gross Return		147215	
		Return Over Cost A ₁ + FL		41369	
		Return Over Total Cost		-16832	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	691		
		Cost C ₃	1072		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

16. ONION

Season: Kharif / Irrigated

(Rupees/ Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -235; Female - 152; Tractor (Rs./hrs) - 515; FYM (Rs./Tractor Load) - 2453

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		31333	59.61	
I	Human Labour	80.035	14081	26.79	
	Family	Male (no.)	9.70	2278	4.33
		Female (no.)	4.31	656	1.25
	Labour	Male (no.)	13.39	3146	5.98
		Female (no.)	52.64	8001	15.22
II	Machine & Bullock Labour		2878	5.48	
	Tractor (Hrs)	3.42	1761	3.35	
	Bullock (Days)	0.88	1093	2.08	
	Sprayer(Days)	0.49	24	0.05	
III	Inputs		10080	19.18	
	FYM (Tractor loads)		3331	6.34	
	Seeds (Kgs)	2.87	2900	5.52	
	Fertilizer (Kgs)	95.24	3210	6.11	
	Pesticides (ltr)	0.23	640	1.22	
IV	Marketing Expenses (Rs)		2108	4.01	
V	Interest on working capital (15 %)**		2186	4.16	
B	FIXED COST		21233	40.39	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		1420	2.70	
II	Land and water tax		8	0.02	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		560	1.06	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		12389	23.57	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		6857	13.04	
C	COST	Cost A ₁ + FL	33321	63.39	
	TOTAL COST (C₃)		52567	100.00	
D	OUTPUT	Onion (Qtl)	46.45	49557	
	Price (Rs Per Qtl)		1067		
E	RETURN	Gross Return	49557		
	Return Over Cost A ₁ + FL		16236		
	Return Over Total Cost		-3010		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	717		
		Cost C ₃	1132		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

17. POTATO

Season: Kharif / Irrigated

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -276; Female - 198; Tractor (Rs./hrs) - 807; FYM (Rs./Tractor Load) - 2998

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%
A	VARIABLE COST		60888	59.67
I	Human Labour	49.78666667	11985	11.74
	Family			
	Male (no.)	4.80	1325	1.30
	Female (no.)	1.17	232	0.23
	Labour			
	Male (no.)	22.47	6203	6.08
	Female (no.)	21.34	4225	4.14
II	Machine & Bullock Labour		4742	4.65
	Tractor (Hrs)	2.91	2348	2.30
	Bullock (Days)	2.94	2045	2.00
	Sprayer(Days)	0.33	350	0.34
III	Inputs		35017	34.31
	FYM (Tractor loads)		10904	10.69
	Seeds (Kgs)	455.30	11743	11.51
	Fertilizer (Kgs)	344.15	8037	7.88
	Pesticides (ltr)	3.55	4332	4.25
IV	Marketing Expenses (Rs)		4896	4.80
V	Interest on working capital (15 %)**		4248	4.16
B	FIXED COST		41161	40.33
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		1773	1.74
II	Land and water tax		28	0.03
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		3813	3.74
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		22235	21.79
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		13311	13.04
C	COST			
	Cost A ₁ + FL		66503	65.17
	TOTAL COST (C₃)		102049	100
D	OUTPUT			
	Tuber (Qtl)	57.62	88942	
	Price (Rs Per Qtl)		1544	
E	RETURN			
	Gross Return		88942	
	Return Over Cost A ₁ + FL		22439	
	Return Over Total Cost		-13107	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)			
	Cost A ₁ + FL		1154	
	Cost C ₃		1771	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

18. BANANA

(Rupees/ Acre)

Variety		G-9 (Chamrajnagar)			Yalakki (Mysore)			
Season: Kharif/Irrigated		Wage Rates (Rs./Days): Male -255; Female - 136; Tractor (Rs./hrs) - 577.50; FYM (Rs./Tractor Load) - 1760			Wage Rates (Rs./Days): Male -300; Female - 142; Tractor (Rs./hrs) - 630.30; FYM (Rs./Tractor Load) - 2355			
Sl. No.	Details	Units	Cost / Return	%	Units	Cost / Return	%	
A	VARIABLE COST		73433	52.98		70503	50.38	
I	Human Labour	123.45	24703	17.82	84.80	20310	14.51	
	Family	Male (no.)	25.72	6559	4.73	19.29	5787	4.14
		Female (no.)	11.68	1588	1.15	6.01	853	0.61
	Labour	Male (no.)	40.78	10399	7.50	33.04	9912	7.08
		Female (no.)	45.27	6157	4.44	26.46	3757	2.69
II	Machine & Bullock Labour		3201	2.31		3642	2.60	
	Tractor (Hrs)	3.86	2229	1.61	4.43	2792	2.00	
	Bullock (Days)	1.68	868	0.63	1.64	771	0.55	
	Sprayer(Days)	1.75	103	0.07	1.01	79	0.06	
III	Inputs		32735	23.62		33063	23.63	
	FYM (Tractor loads)		5790	4.18		9679	6.92	
	Banana Rhysome.	1026	11440	8.25	992	10961	7.83	
	Fertilizer (Qtl)	9.61	7757	5.60	8.28	5948	4.25	
	Micronutrient		4015	2.90		3466	2.48	
	Pesticides		3732	2.69		3009	2.15	
IV	Marketing Expenses (Rs)		3217	2.32		4292	3.07	
V	Interest on working capital (15 %)**		9578	6.91		9196	6.57	
B	FIXED COST		65166	47.02		69433	49.62	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		3000	2.16		3000	2.14	
II	Land and water tax		10	0.01		12	0.01	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		419	0.30		421	0.30	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		43659	31.50		47748	34.12	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		18078	13.04		18253	13.04	
C	COST							
	Cost A ₁ + FL		76861	55.46		73936	52.84	
	TOTAL COST (C₃)		138599	100.00		139936	100.00	
D	OUTPUT	Banana (tons/Ac)	19.96	174108		9.76	190549	
		Price (Rs Per ton)		8723			19533	
		By-product (Nos. leaves)	1291.7	530		1165	443	
		Price (Rs per leaf)		0.41			0.38	
E	RETURN	Gross Return		174637			190992	
		Return Over Cost A ₁ + FL		97776			117056	
		Return Over Total Cost		36039			51055	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./ton)	Cost A ₁ + FL		3824			7534	
		Cost C ₃		6917			14300	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

19. GRAPES

(Rupees/ Acre)

Vareity		Belagavi (Table Grapes)			Vijayapur (Resin)		
Wage Rates		Wage Rates (Rs./Days): Male -257; Female - 136; Tractor (Rs./hrs) - 670; FYM (Rs./Tractor Load) - 1730			Wage Rates (Rs./Days): Male -271; Female - 162; Tractor (Rs./hrs) - 950; FYM (Rs./Tractor Load) - 1925		
Sl. No.	Details	Units	Cost / Return	%	Units	Cost / Return	%
A	VARIABLE COST		51634	34.30		57878	30.65
I	Human Labour	92.75	19638	13.05	81.37	18850	9.98
	Family						
	Male (no.)	19.34	4970	3.30	15.95	4322	2.29
	Female (no.)	10.72	1458	0.97	8.56	1387	0.73
	Labour						
	Male (no.)	38.71	9948	6.61	36.05	9770	5.17
	Female (no.)	23.98	3261	2.17	20.81	3371	1.79
II	Machine & Bullock Labour		2713	1.80		3351	1.77
	Machine (Hrs)	2.6	1742	1.16	2.35	2233	1.18
	Bullock (Days)	1.48	681	0.45	1.27	766	0.41
	Sprayer(Days)	4.84	290	0.19	3.92	353	0.19
III	Inputs		18593	12.35		21098	11.17
	FYM (Tractor loads)		5778	3.84		6631	3.51
	Mud/Red earth (Tractor loads)	25.3	123	0.08	30.3	3736	1.98
	Fertilizer (Qtl)	6.49	6731	4.47	5.45	5652	2.99
	Micronutrient		3485	2.32		2352	1.25
	PPC (ltr)		2476	1.64	0.00	2727.14	1.44
IV	Marketing Expenses (Rs)		3955	2.63		7030	3.72
V	Interest on working capital (15 %)**		6735	4.47		7549	4.00
B	FIXED COST		98897	65.70		130969	69.35
I	Crop insurance/Risk premium (5% of Sum Insured)*		7500	4.98		7500	3.97
II	Land and water tax		12	0.01		12	0.01
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		478	0.32		358	0.19
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		57803	38.40		83400	44.16
V	Amortized Establishment Cost		13470	8.95		15067	7.98
VI	Managerial cost (15 % of all cost)**		19634	13.04		24632	13.04
C	COST						
	Cost A ₁ + FL		59624	39.61		65748	34.82
	TOTAL COST (C₃)		150531	100.00		188847	100.00
D	OUTPUT						
	Grape (tons)	7.34	231210		2.71	333601	
	Price (Rs Per ton)		31500			123100	
E	RETURN						
	Gross Return		231210			333601	
	Return Over Cost A ₁ + FL		171586			267853	
	Return Over Total Cost		80679			144754	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./ton)						
	Cost A ₁ + FL		8123			24261	
	Cost C ₃		20508			69685	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

20. POMEGRANATE

Season: Kharif / Irrigated

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -266; Female - 168; Tractor (Rs./hrs) - 861; FYM (Rs./Tractor Load) - 1849

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%		
A	VARIABLE COST		52084	34.49		
I	Human Labour	63.13	14589	9.66		
		Family	Male (no.)	13.95	3709	2.46
			Female (no.)	6.45	1083	0.72
		Labour	Male (no.)	26.70	7102	4.70
			Female (no.)	16.04	2695	1.78
II	Machine & Bullock Labour		2592	1.72		
		Machine (Hrs)	1.76	1511	1.00	
		Bullock (Days)	1.53	827	0.55	
		Sprayer(Days)	3.18	254	0.17	
III	Inputs		23879	15.81		
		FYM (Tractor loads)		4658	3.08	
		Mud/Red earth (Tractor loads)	17.73	2959	1.96	
		Fertilizer (Qtl)	4.35	8972	5.94	
		Micronutrient		4170	2.76	
		PPC (ltr)		3120	2.07	
IV	Marketing Expenses (Rs)		4231	2.80		
V	Interest on working capital (15 %)**		6794	4.50		
B	FIXED COST		98922	65.51		
I	Crop insurance/Risk premium (5% of Sum Insured)*		2500	1.66		
II	Land and water tax		12	0.01		
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		424	0.28		
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		67292	44.56		
V	Amortized Establishment Cost		8998	5.96		
VI	Managerial cost (15 % of all cost)**		19697	13.04		
C	COST	Cost A ₁ + FL	55021	36.44		
		TOTAL COST (C₃)	151007	100.00		
D	OUTPUT	Pomegranate (tons)	3.97	269166		
		Price (Rs Per ton)		67800		
E	RETURN	Gross Return		269166		
		Return Over Cost A ₁ + FL		214145		
		Return Over Total Cost		118159		
F	COST OF PRODUCTION (RS./TON)	Cost A ₁ + FL		13859		
		Cost C ₃		38037		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

21. COCONUT

Season: Irrigated

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -299; Female - 148; Tractor (Rs./hrs) - 597; FYM (Rs./Tractor Load) - 3133

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		32937	49.84	
I	Human Labour	29.00	8067	12.21	
	Family	Male (no.)	9.10	2722	4.12
		Female (no.)	1.15	170	0.26
	Labour	Male (no.)	15.90	4754	7.19
		Female (no.)	2.85	422	0.64
II	Machine & Bullock Labour		3682	5.57	
	Tractor (Hrs)	5.01	2987	4.52	
	Bullock (Days)	0.89	614	0.93	
	Sprayer(Days)	0.93	80	0.12	
III	Inputs		13796	20.87	
	FYM (Tractor loads)		5601	8.47	
	Red Earth	11.72	3120	4.72	
	Plants (Nos)	0.00	0	0.00	
	Fertilizer (Kgs)	148.59	4101	6.20	
	Neem cake (Kg)	16.67	238	0.36	
	Pesticides (ltr)	0.38	736	1.11	
IV	Cost of materials	0	0	0.00	
V	Harvesting expenses	1.22	487	0.74	
VI	Dehusking		540	0.82	
VII	Marketing Expenses (Rs)		2204	3.33	
VIII	Interest on working capital (15 %)**		4162	6.30	
B	FIXED COST		33155	50.16	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		1400	2.12	
II	Land and water tax		45	0.07	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		2668	4.04	
IV	Machine upkeep cost		604	0.91	
V	Rental value of land (25% Gross income)**		8636	13.07	
VI	Amortised Establishment Cost		12949	19.59	
VII	Managerial cost (15 % of all cost)**		6853	10.37	
C	COST	Cost A ₁ + FL	68972	56.06	
	TOTAL COST (C₃)		93118	100.00	
D	OUTPUT	Nuts (No.s)	6000	48000	
		Price (Rs Per nut)		8	
		By-product (Tractor load)	0.0	0	
		Price (Rs Per tractor load)		0	
E	RETURN	Gross Return	48000		
		Return Over Cost A ₁ + FL	-20972		
		Return Over Total Cost	-45118		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./nut)	Cost A ₁ + FL	12		
		Cost C ₃	16		
Processing Cost (Coconut to Copra)					
	Breaking		1292		
	Intrest for storing		7200		
	Amortized cost of storage (low cost)		4800		
	COST	Cost A ₁ + FL		82264	
		TOTAL COST (C₃)		106410	
	OUTPUT	Quantity of Copra (Qtl)	9.23	67428	
		Price (Rs Per Qtl)		7305	
	RETURN	Gross Return		67428	
		Return Over Cost A ₁ + FL		-14836	
		Return Over Total Cost		-38982	
	COST OF PRODUCTION (Rs./Qtl)	Cost A ₁ + FL		8913	
		Cost C ₃		11529	

* As per the farmers share of premium under PMPBY; ** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets ; FL = Family Labour ; Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land & Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

22(a). ARECANUT RED BOILED

Season: Irrigated

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -367; Female - 244; Tractor (Rs./hrs) - 513; FYM (Rs./Tractor Load) - 3800

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%		
A	VARIABLE COST		97649	44.67		
I	Human Labour		138.39	42213	19.31	
		Family	Male (no.)	16.67	6118	2.80
			Female (no.)	6.67	1627	0.74
		Labour	Male (no.)	51.99	19082	8.73
			Female (no.)	63.06	15386	7.04
II	Machine & Bullock Labour			5951	2.72	
		Tractor (Hrs)	7.79	3995	1.83	
		Bullock (Days)	0.47	977	0.45	
		Sprayer(Days)	2.22	979	0.45	
III	Inputs			34867	15.95	
		FYM (Tractor loads)	4.42	16778	7.67	
		Red Earth(tractor loads)	12.96	6685	3.06	
		Fertilizer (Kgs)	365.37	8126	3.72	
		Pesticides (ltr)		1778	0.81	
IV	Cost of materials for processing		1500	0.69		
V	Marketing Expenses (Rs)		1882	0.86		
VI	Interest on working capital (15 %)**		12737	5.83		
B	FIXED COST		120971	55.33		
I	Crop insurance/Risk premium (5% of Sum Insured)*		4372	2.00		
II	Land and water tax		268	0.12		
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		3539	1.62		
IV	Machine upkeep cost		5605	2.56		
V	Amortixed Establishment Cost		19271	8.81		
VI	Rental value of land (25% Gross income)**		59400	27.17		
VII	Managerial cost (15 % of all cost)**		28516	13.04		
C	COST	Cost A ₁ + FL		130705	59.79	
		TOTAL COST (C₃)		218620	100.00	
D	OUTPUT	Qtl	8.80	237600		
		Price (Rs Per Qtl)		27000		
		By-product (Tractor load)	0	0		
		Price (Rs Per tractor load)		0		
E	RETURN	Gross Return		237600		
		Return Over Cost A ₁ + FL		106895		
		Return Over Total Cost		18980		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		14853		
		Cost C ₃		24843		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

22(b). ARECANUT WHITE CHALI

Season: Irrigated

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male - 613; Female - 300; Tractor (Rs./hrs) - 400; FYM (Rs./Tractor Load) - 5500

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%		
A	VARIABLE COST		76444	41.14		
I	Human Labour		70.68	38585	20.76	
		Family	Male (no.)	6.17	3782	2.03
			Female (no.)	3.52	1057	0.57
		Labour	Male (no.)	49.36	30257	16.28
			Female (no.)	11.63	3489	1.88
II	Machine & Bullock Labour			3094	1.67	
		Tractor (Hrs)	0.95	380	0.20	
		Bullock (Days)	0.00	0	0.00	
		Sprayer(Days)	3.50	2714	1.46	
III	Inputs			23846	12.83	
		FYM (Tractor loads)	2.62	14386	7.74	
		Plants (Nos)	16.50	436	0.23	
		Fertilizer (Kgs)	217.23	4136	2.23	
		Pesticides (ltr)		3635	1.96	
IV	Cost of materials		1253	0.67		
V	Marketing Expenses (Rs)		947	0.51		
VI	Interest on working capital (15 %)**		9971	5.37		
B	FIXED COST		109383	58.86		
I	Crop insurance/Risk premium (5% of Sum Insured)*		3701	1.99		
II	Land and water tax		50	0.03		
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		2899	1.56		
IV	Machine upkeep cost		5464	2.94		
V	Amortized Establishment Cost		22541	12.13		
VI	Rental value of land (25% Gross income)**		50490	27.17		
VII	Managerial cost (15 % of all cost)**		24238	13.04		
C	COST	Cost A ₁ + FL		111098	59.79	
		TOTAL COST (C ₃)		185827	100.00	
D	OUTPUT	Qtl	10	201960		
		Price (Rs Per Qtl)		20196		
		By-product (Tractor load)	0	0		
		Price (Rs Per tractor load)		0		
E	RETURN	Gross Return		201960		
		Return Over Cost A ₁ + FL		90862		
		Return Over Total Cost		16133		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		11110		
		Cost C ₃		18583		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

23. GINGER

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -260; Female - 193; Tractor (Rs./hrs) - 722; FYM (Rs./Tractor Load) - 2331

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		118428	53.5	
I	Human Labour	176	39217	17.7	
	Family	Male (no.)	20.84	5417	2.4
		Female (no.)	11.20	2162	1.0
	Labour	Male (no.)	57.47	14942	6.7
		Female (no.)	86.51	16697	7.5
II	Machine & Bullock Labour		6758	3.1	
	Tractor (Hrs)	7.46	5392	2.4	
	Bullock (Days)	1.86	1117	0.5	
	Sprayer(Days)	3.44	250	0.1	
III	Inputs		55314	25.0	
	FYM (Tractor loads)		6271	2.8	
	Seeds (Qtl)	7.65	24515	11.1	
	Fertilizer (Kgs)	1264.3	16821	7.6	
	Micronutrient		2962	1.3	
	Pesticides (Kg/Ltr)		4746	2.1	
IV	Marketing Expenses (Rs)		1691	0.8	
V	Interest on working capital (15 %)**		15447	7.0	
B	FIXED COST		103027	46.5	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		2660	1.2	
II	Land and water tax		15	0.0	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		1791	0.8	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		69676	31.5	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		28885	13.0	
C	COST	Cost A ₁ + FL	122894	55.5	
		TOTAL COST (C₃)	221455	100.0	
D	OUTPUT	Rhizome (Qtl)	87.92	271667	
		Price (Rs Per Qtl)	3090		
		Mother Rhizome (Qntl)	3.39	7036	
		Price (Rs Per qntl)	2078		
E	RETURN	Gross Return	278703		
		Return Over Cost A₁ + FL	155809		
		Return Over Total Cost	57248		
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL	1346		
		Cost C ₃	2425		

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

24. TURMERIC

Season: Kharif/Rainfed

(Rupees/ Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -185; Female - 117; Tractor (Rs./hrs) - 560; FYM (Rs./Tractor Load) - 2308

Sl.No.	Details	Units	Cost/Return	%	
A	VARIABLE COST		84915	46.3	
I	Human Labour	132.37	20488	11.2	
	Family	Male (no.)	27.20	5031	2.7
		Female (no.)	18.61	2177	1.2
	Labour	Male (no.)	46.34	8572	4.7
		Female (no.)	40.23	4707	2.6
II	Machine & Bullock Labour		3554	1.9	
	Tractor (Hrs)	3.73	2088	1.1	
	Bullock (Days)	2.36	1218	0.7	
	Sprayer(Days)	3.34	248	0.1	
III	Inputs		46020	25.1	
	FYM (Tractor loads)		10796	5.9	
	Rhizome (qtl)	7.17	21372	11.6	
	Fertilizer (Qtl)	8.38	8275	4.5	
	Micronutrient	5.49	2386	1.3	
	Pesticides		3190	1.7	
IV	Marketing Expenses (Rs)		3778	2.1	
V	Interest on working capital (15 %)**		11076	6.0	
B	FIXED COST		98587	53.7	
I	Crop insurance/Risk premium (2% of Sum Insured)*		285	0.2	
II	Land and water tax		11	0.0	
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings		263	0.1	
IV	Rental value of land (25% Gross income)**		74093	40.4	
V	Managerial cost (15 % of all cost)**		23935	13.0	
C	COST	Cost A ₁ + FL	85474	46.6	
		TOTAL COST (C₃)	183502	100.0	
D	OUTPUT	Rhizome (Qtl)	26.42	199519	
		Price (Rs Per Qtl)		7552	
		Mother Rhizome (Qntl)	4.76	96854	
		Price (Rs Per qntl)		20367	
E	RETURN	Gross Return		296374	
		Return Over Cost A₁ + FL		210900	
		Return Over Total Cost		112872	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./qtl)	Cost A ₁ + FL		2742	
		Cost C ₃		5886	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

Break-Up of Cost of Cultivation and Return in Karnataka: 2015-16

25. PEPPER

Season: Kharif / Rainfed

(Rupees/Acre)

Wage Rates (Rs./Days): Male -331; Female - 245; Tractor (Rs./hrs) - 656; FYM (Rs./Tractor Load) - 3443

Sl.No.	Details		Units	Cost/Return	%
A	VARIABLE COST			44282	34.39
I	Human Labour		13.42	4234	3.29
	Family	Male (no.)	1.00	331	0.26
		Female (no.)	0.00	0	0.00
	Labour	Male (no.)	10.00	3310	2.57
		Female (no.)	2.42	593	0.46
II	Machine & Bullock Labour			656	0.51
	Tractor (Hrs)		1	656	0.51
III	Inputs			17131	13.31
	FYM (Tractor loads)			8711	6.77
	PPC (ltrs)		5.58	3264	2.54
	Lime (kgs)		52	702	0.55
	Fertilizer (Kgs)		134.5	2673	2.08
	Neem cake (kgs)		47	1781	1.38
IV	Harvesting Expences (Labours)		11.73	6792	5.27
V	Watch and ward			2500	1.94
VI	Pulping			557	0.43
VII	Repairs of drip, bore well & pump set			6750	5.24
VIII	Marketing Expenses (Rs)			1093	0.85
IX	Interest on working capital (15 %)**			4569	3.55
B	FIXED COST			84472	65.61
I	Crop insurance/Risk premium (5% of Sum Insured)*			758	0.59
II	Land and water tax			64	0.05
III	Depreciation on farm machinery and farm buildings			13205	10.26
IV	Rental value of land (25% Gross income)**			43274	33.61
V	Amortixed Establishment Cost			11934	9.27
VI	Managerial cost (15 % of all cost)**			15237	11.83
C	COST	Cost A ₁ + FL		58309	45.29
		TOTAL COST (C₃)		128755	100.00
D	OUTPUT	Pepper (kgs)	281	173096	
		Price (Rs Per kg)		616	
E	RETURN	Gross Return		173096	
		Return Over Cost A₁ + FL		114787	
		Return Over Total Cost		44341	
F	COST OF PRODUCTION (Rs./Kg.)	Cost A ₁ + FL		208	
		Cost C ₃		458	

* As per the farmers share of premium under PMPBY

** As per the Farm Management Division, KSDA, Bengaluru

Cost A₁ = All Actual expenses in cash and depreciation on fixed assets

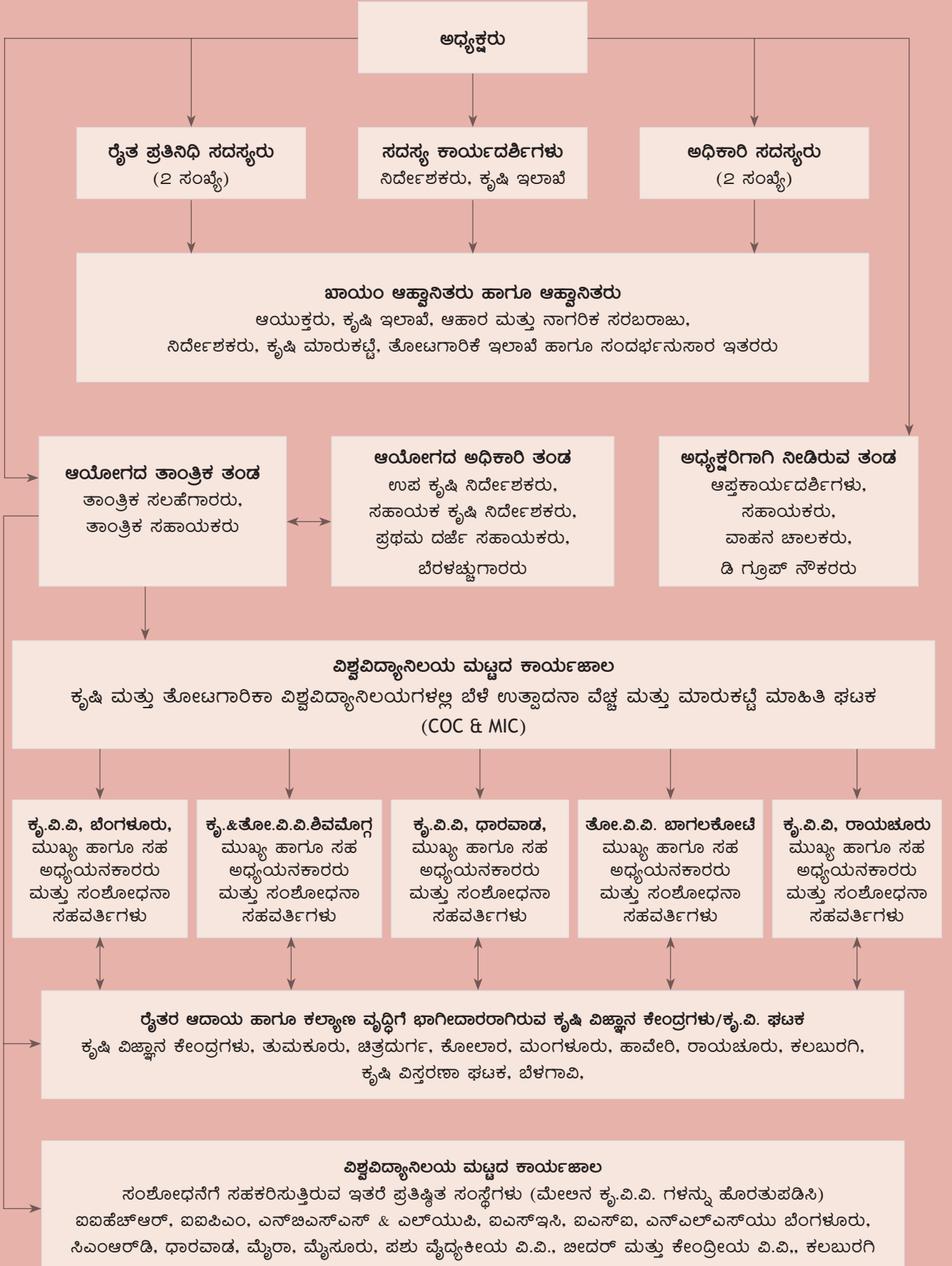
FL = Family Labour

Cost C₃ = Total Cost including Rental Value of Land and Managerial Cost

ಅನುಬಂಧ 2: ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಅಂದಾಜು (ತೆನೆ ಬಲಯುವ ಹಂತವರೆಗೆ) ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಅಂದಾಜು ಪರಿಹಾರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳಲ್ಲಿ	ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆಕ್ಟೇರ್)	ಶೇಕಡೆ ವಾರು ವಿಮೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟ (ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ ಬಿಟ್ಟು) 2015-16	ಒಟ್ಟು ವಿಮಾ ಮೊತ್ತ ರೂ. ಕೋಟಿ ಗಳಲ್ಲಿ	ಅಂದಾಜು ನಷ್ಟದ ಶೇಕಡೆ ವಾರು	ವಿಮಾ ಮೊತ್ತ (ಪ್ರ.ಹೆ.) ರೂಗಳಲ್ಲಿ	ರೈತ ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚ (ಪ್ರ.ಹೆ.) ರೂಗಳಲ್ಲಿ	ರೈತ ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇ.)
ಅ. ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು										
1	ಭತ್ತ	254060	161574	64	1522	1061	70	65673	80420	82
2	ಜೋಳ	48089	13031	27	119	41	35	31580	34603	91
3	ರಾಗಿ	545082	14092	3	2091	49	2	34619	54793	63
4	ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ	960841	136087	14	3864	687	18	50453	52233	97
5	ನಣ್ಣೆ/ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳು	177356	13747	8	551	42	8	30302	41398	73
6	ತೊಗರಿ	415196	331376	80	1846	1307	71	39452	54218	73
7	ಉದ್ದು	12137	16293	134	40	46	115	28450	41010	69
8	ಹೆಸರು	198929	166745	84	677	500	74	29990	40983	73
9	ಶೇಂಗಾ	426970	73770	17	2217	320	14	43343	61090	71
10	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	78461	27759	35	287	99	34	35572	42580	84
11	ಸೋಯಾ ಅವರೆ	22322	20897	94	78	73	93	34903	44868	78
12	ಹತ್ತಿ	252333	72043	29	1720	360	21	49996	82130	61
ಒಟ್ಟು		3391776	1047413	31	15012	4585	31	43771	52527	83
ಆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು										
13	ಬಾಳೆ	1478	6260	423	27	52	191	83442	188498	44
14	ಮೆಂಜಿ	4533	8158	180	77	85	110	103969	264615	39
15	ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	43297	82430	190	385	531	138	64390	127105	51
16	ಕೇರುಕಟ್ಟೆ	138536	40359	29	992	251	25	62248	83303	75
17	ಆಲೂಗಡ್ಡೆ	3850	5364	139	52	35	67	64953	166258	39
18	ದಾಳಂಬೆ	2388	7067	296	28	91	326	128921	137553	94
19	ತೆಂಗು	64928	21990	34	565	147	26	66722	92628	72
20	ದ್ರಾಕ್ಷೆ	6	247	4125	0.09	11	11811	444750	182735	243
20	ಅಡಕೆ	12457	35786	287	230	404	176	112928	216940	52
ಒಟ್ಟು		271474	207662	76	2357	1607	68	77378	162181	48
ಮಹಾಮೊತ್ತ		3663250	1255075	34	17369	6192	36	49332	99522	50

ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಕೃಷಿ 61 ಕೃಷಿ 2013, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ 31.01.2014 ರ ಅನ್ವಯ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಜಾಲ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ (Karnataka Agriculture Price Commission)

(ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಕೃಷಿ61ಕೃಷಿ2013, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿ: 31/01/2014)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು 2013-14ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣದ ಪ್ರಸ್ತಾಪದನ್ವಯ, ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಕೃಷಿ61ಕೃಷಿ2013, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿ:31/01/2014 ರಂತೆ 10 ಷರತ್ತು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆ, 10 ಕರ್ತವ್ಯ ಹಾಗೂ ರಚನೆಗಳಂತೆ ಓರ್ವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಐವರು ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ರೈತರಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಪಾಲು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಮುಖ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು:

ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು, ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯೇತರ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವುದು, ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ', ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಸಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (Collective Bargaining Power) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸುಧಾರಣೆ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ, ಇ-ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳ ರೈತರ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಆವರಣ

ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

ಫೋನ್: 080-22115496

ಇ-ಮೇಲ್: agripricecommission@gmail.com

ಜಾಲತಾಣ: www.kapricom.org